

RABY SAMUELIS
TRACTATUS,

INDICANS

ERROREM JUDÆORUM

Circa observantiam legis Mosaicæ,
& venturum Messiam, quem expectant,

OPUS AUREUM

Omnibus Christi Fidelibus, & Scripturæ
Professoribus apprimè utile

Ab Admodum Reverendo Patre Magistro

ALPHONSO BONO HOMINE HISPANO

Ordinis Prædicatorum

Circa Annum 1339. ex Arabico in

Latinum translatum; tempore Pontificatus
BENEDICTI fel. record. PP. XI. Venetiis impressum,

exinde licèt ab Hebræis, ne typis mandetur,
undique celatum, feliciter adinventum,

Ac à

Perillustri, & Admodum Reverendo Domino

DOMINO

FRANCISCO GRIFONO

Sacerdote Matelicensi

Idicatum Illustrissimo Domino Domino

BARONI FRANCISCO GRIFONO

Equiti Amplissimo Chietensi

Denuò impressum Macerata Anno 1693.

DE M U M

A PP. Professoribus Provinciæ S. Crucis Bosnæ
Argentinae occasione concertationum publicarum
reimpressum.

BUDÆ, Typis Francisci Leopoldi Landerer,
Typographi, Anno 1753.

APPROBATIONES.

Si Videbitur Illustrissimo, & Reverendissimo Domino Domino FABRITIO PAULUTIO Episc. Macerat & Tolent. *Imprimatur* Alexander Compagnonus Archidiaconus Eccl. Cathed. Macerat. Revisor Episcop. vidit, &c.

Imprimatur.

Didacus Balducci Proton. Apost. I. V. & S. Theol. Doct. Eccl. Cathed. Macerat. Canonic. Theol. Illustris, & Reverendissimi D.D. FABRITII PAULUTII Episc. Macer. & Tolent. Vicarius Generalis.

Jacobus Franciscus de Amicis Patritius Macerat. I V. nec non Philos. ac Sacr. Theolog. Doct. Sanct. Offic. Revisor vidit, &c. Si placet Reverendis. Patri Inquisitori Anconæ.

Imprimatur.

Fr. Bernardus Maria Lemos Clima Ord. Prædicat. Sacr. Theolog Lector, & Professor, Sanctissimi Rosarii Promotor, ac Vicarius Sancti Officii Maceratae.

IL

ILLUSTRISSIMAE
DOMINE,
EQUES AMPLISSIMAE.

Quot sunt, Illustrissime Domine, tua præclarissima gesta, tot esse fateor beneficia, quæ innumera in me contulisti, de quibus coram cum non possim tibi meum obsequium præbere, stante antiquissima Consanguinitate; modo calamo animum divotissimum exhibeo hunc tibi dicendo libellum, quem cum domi meæ fortuito invenerim, ut Judæorum perfidia frangatur, imprimi facere

cere compellor, & ut tuo potentissimo nomine, quod feras mordaces fugat, munias, humillime rogo: Nam Grifonum est proprium pel-
lere Belluas. Munusculum istud qualecunque sit, hilari vultu recipias; Donec altera accedat occasio, qua pro gratiis in me collatis, & in dies accipiendis exhibeam debitum maximum, quo teneor & amore, quo flagro, Tua per tui gratia, & Tuorum mandatorum honore lætari.

D. S. Illustriss.

Matelicæ hac Die 1693.

Humill. Servus, & Consanguineus

Franciscus Grifonus Reim.

P R Æ.

PRÆFATIO

Ad Amicum Lectorem.

Elevavit Dominus de terra iniqua Judæorum inopem hunc, & mendicum Cognitionis Divinæ Raby Samuelem, ut compunctus corde mortificaret, argueret, & statueret contra facies Patrum, ac Fratrum suorum in obcæcatione Judaica se gloriantium; Ductus enim a spiritu timoris, & amoris, locutus est lingua Arabica, nativoque sermone, sequentes exarando Epistolas, ad hominem, Judæorum errores convincentes; licet autem præ invidia Judæorum (qui videbantur convicti, & confusi) per plura secula fuerint absconditæ in terra oblivionis, & per Adm. Illust. & Adm. Rev. D. Franciscum Grifonum de Terra Matelicæ denuo in lucem editæ, Bonus tamen Deus, Bonum hominem Hispanum; Alphonsum scilicet Ord. Prædicatorum, inter ceteros delegit interpretantem sermones, & genera linguarum,

et

ut velut Tuba Gedeonis latino clangore Inimicos Christianæ proffigaret Religionis, & Zelo Divini amoris (ut moris est in Ord. Prædicatorum) Vulpeculas dissiparet Mystici Samsonis, quæ Vineam Christi Sababot in Christum, & Christianos demolire non cessant. Hunc ergo Tractatulum quem alacri animo vidi, & revidi; Amice Lector in manibus frequenter habe, animo revolve, & bene considera, velint enim, nolintque Inimici Crucis Christi, & qui scandalum habent Crucis, lapidem quem reprobaverunt, hic factus est in Caput Anguli; Precemur ergo Dei misericordiam, ut sicut per Crucem a Judæis sepultam, & ab Helena effosam mortuum resuscitavit, ita per doctrinam Crucis Christi in hoc Tractatulo contentam, & a Sapienti Spiritu in lucem editam, revocet ad vitam Gratiæ Religionisque Christianæ mortuos per tot secula Judæos. Vale.

I N D E X

CAPITULORUM.

- C**apitulum I. *Quare Judæi sunt in ira Dei.*
Pagina 5.
- Cap. II. *Probat, quod pro quodam gravi peccato in quo sunt, sint in hac dispersione, & arguit eorum observantiam legis.* 8.
- Cap. III. *Quomodo omnis observantia legis Judæorum non est acceptabilis Deo propter peccatum in quo sunt.* 10.
- Cap. IV. *Ostendit, quod Judæi sint cæci.* 13.
- Cap. V. *Quod Judæi decipiant alios, & seipsos.* 14.
- Cap. VI. *Quodnam sit illud peccatum propter quod Judæi sunt in hac captivitate.* 18.
- Cap. VII. *Quod justus Iesus Christianorum Deus injuste venditus sit.* 20.
- Cap. VIII. *Quomodo post occisionem facta sit dispersio Judæorum secundum Danielelem.* 23.
- Cap. IX. *Quod duo sint adventus Christi.* 26.
- Cap. X. *De primo adventu Christi.* 27.
- Cap. XI. *De secundo adventu Christi, quod tunc sit cum potentia judicaturus.* 31.
- Cap. XII. *De Christi Ascensione.* 33.
- Cap. XIII. *Adbuc fortius probat corporalem Ascensionem Christi.* 36.
- Cap. XIV. *De cæcitate Judæorum, quod non credunt Christum advenisse, nec intelligunt.* 42.
- Cap.

- Cap. XV. *Quomodo cecitas Judæorum, & incredulitas circa Christum fuerit prænutiata per Prophetas.* 44.
- Cap. XVI. *Ostendit reprobationem Judæorum propter eorum perfidiam, & electionem gentium propter eorum fidem.* 47.
- Cap. XVII. *De vivificatione gentium & interfectione Judæorum, prout etiam videbitur in cap. sequenti.* 51.
- Cap. XVIII. *Quomodo gentes per fidem vivificatæ habeant mundas observantias novæ Legis.* 52.
- Cap. XIX. *De electione Apostolorum loco Prophetarum.* 54.
- Cap. XX. *De reprobatione Sacrificii Judæorum, & electione Sacramenti Christianorum.* 62.
- Cap. XXI. *Quod Deus refutaverit Fejunia Sabata, & Sacrificia Judæorum, & Christianorum elegerit.* 67.
- Cap. XXII. *Probat abjectionem Synagoga, & electionem Ecclesiæ per Verbum Domini ad Rebeccam.* 70.
- Cap. XXIII. *Probat hoc idem per verba Malachia Prophetæ.* 72.
- Cap. XXIV. *Quod cantus Christianorum sit Deo acceptus.* 76.
- Cap. XXV. *Quod Judæi indebite reprebendant cantum Christianorum.* 78.
- Cap. XXVI. *Probat apostasiam Judæorum a Deo.* 81.
- Cap. XXVII. *Concludendo inducit aliqua dicta Saracenorum de Jesu, & Maria Matre ejus.* 85.

TRACTATULI

Valde utilis ad convincendum
Judæos de errore suo, quem habent de
Messia adhuc venturo & observantia Legis
Mosaicæ.

EPISTOLA PROÆMIALIS.

*Reverendo in Christo Patri Fratri Hugoni,
Magistro Ordinis Prædicatorum Dignissimo,
ac Sacræ Paginæ Professore, ejus Subditus
Frater Alphonsus Bonibominis Hispanus, pro-
missam obedientiam promptam in omnibus sem-
per devotam.*

CUm ego propter parvitatem
meam, & insufficientiam,
non sim talis, ut vobis pos-
sim, vel sciam aliquid ma-
gni præstare, vel saltem as-
sistere tanto Patri in labori-
bus,

A

bus,

❁ ○ ❁

bus, & curis vestris, quos pro vera quiete omnium, & totius Patriæ sustinetis. Ad solatium vestrum aliquale tamen quasi sublevamen laboris Libellum hunc antiquissimum, qui nuper devenit ad manus meas, & fuit in antea tot temporibus occultatus, nova translatione de Arabico in Latinum per me interpretatum parvum encaniolum vobis mitto. Sciendum, quod inter Judæos multum gloriantur illi, qui Arabicarum litterarum obtinent peritiam. Tum quia illæ litteræ sunt in antiquorum Philosophorum usu satis copiosæ; Tum etiam, quia in eis, ut puto, paucis Judæis paucioribus Christianis, notis, scribunt confidentius secreta sua, quæ volunt aliis occultare. Qua de causâ, ut existimo, Judæus iste, licet cathecumenus, auctor hujus libri, non ipsum Hebræo sermone, sed in Arabico annotavit. Sed oportet ut tarde vel cito *omnia occulta revelentur*, juxta sententiam Salvatoris. Ego vero in transferendo ipsum auctoritates Bibliorum ab ipso Judæo inductas, sic scripsi in locis suis in Arabico, & Latino, non prout in nostra habentur translatione secundum Beatum Hieronymum

mum

mum, sed prout iste Judæus eas scripsit, quando composuit istud opus. Et hoc feci, ne aliquis mihi possit imponere, quod in contextu aliquid præsumpserim addere, diminuere, vel etiam immutare. Et ut super hoc essent omnes Arabici mihi testes. Et hoc dico, quod Judæus iste nostram translationem non sequitur, ut videbitur in processu. Me autem, ut credo, oportuit ipsum exponere in Latino, prout ipse loquitur in Arabico, ejus modum loquendi, & ordinem, quantum possibile erat, servando, aliter non interpret, sed corruptor libri ejus dici possem, ut etiam Judæi, si viderint istum librum in utraque lingua conscriptum, tantum convincantur per eum, si viderent, quod auctoritates in Latino ad hoc descriptæ in Arabico non discordarent. Et cum solatio vestro, Domine mi, & Magister, hic est finis hujus, quem intendo. Conserve vos Ordini nostro Dominus noster Jesus Christus per multa tempora in sua gratia, & amore, Amen.

Incipit Epistola, quam misit Rabby Samuel, Israëlita, oriundus de Civitate Regis Märochorum, ad Rab. Ysaac, Magistrum Synagogæ, quæ est in Subjuma in prædicto Regno, in Anno Domini Mille-

no, sed translata de Arabico in Latinum per Fratrem Alphonsum Bonihominis Hispanum, Ord. Prædicatorum. Quam translationem fecit Anno Domini 1338. tempore Pontificatus, Domini BENEDICTI Papæ XI. Quæ Epistola cujus sit editionis, & ad quid valeat, Procemium ipsius Epistolæ, & Narratio ejus plenius declarabunt, cum titulo, qui est talis:

TITULUS EPISTOLÆ.

Epistola, quam scripsit Magister Samuel, Israelita, oriundus de Civitate Regis Marochiani, ad Rabbi Isaac, Magistrum Synagoga, quæ est in Subjulmeta in regno prædicto.

EPISTOLA.

Conservet te Deus, ò Frater, & permanere te faciat usquequo terminetur ista nostra captivitas, & congregetur ista nostra dispersio, & appropinquet pax nostra, & signet Deus beneplacitum suum super vitam nostram, Amen. Novi, & expertus sum, quod plenitudo scientiæ nostri temporis est in te, & tu es spes nostræ certificationis in dubiis Legis, & Prophetarum cum tuis expositionibus gloriosis. Unde ego particeps doctrinæ tuæ fieri desiderans, tibi expono exitus cordis mei, super illis, quæ Legis sunt, & Prophetarum, super quibus anxior cum timore. Quapropter recurro ad abundantem scientiam tuam, & sapientiam, & mitto tibi libellum istum, sperans per te Deo volente in veritate confirmari, ac in dubiis declarari,

CAPITULUM I.

Quare Judæi sunt in ira Dei.

DEsidero Domine mi certificari per te, de testimoniis Legis, & Prophetarum, & aliarum scripturarum, quare nos Judæi generaliter percussi simus a Deo captivitate ista, in qua sumus, quæ potest vocari proprie ira Dei perpetua, quoniam non habet finem. Nam modo sunt mille anni completi, & ultra, quod per Titum fuimus captivati. Nos scimus, quod patres nostri adoraverunt idola, occiderunt Prophetas, & Legem Dei abjecerunt, & propter omnes istas transgressiones Deus non percussit eos captivitate, nisi per 70. annos in Babylonia, & post tempus præfatum placatus est eis, & reduxit eos in terram suam. Et secundum scripturam ira Dei fuit tunc temporis validissima super omnes iras, quas ante tempora illa commemorat scriptura, & tamen, ut dictum est, pœna tantorum peccatorum non fuit, nisi 70. annis. Et nunc, Domine mi, ira Dei, quæ in

præfenti punit nos , non habet termi-
 num, nec finis ejus promittitur in Pro-
 phetis. Si voluerimus dicere , quod
 ista præfens ira , in qua sumus , sit ad-
 huc illa ira , propter quam fuit illa ca-
 ptivitas 70. annorum , quia tunc non
 complete satisfactum est de peccatis
 prædictis per illos patres nostros , nos fa-
 cimus Deum mendacem , quod absit ,
 quoniam ipse Deus verus , & gloriosus
 illi captivitati imposuit præfatum termi-
 num per Prophetas , scilicet 70. annos
 unde talis non est responsio , sed evasio ,
 seu excusatio , nec esset coram intelli-
 gentibus proponenda. Et si dixerimus ,
 quod Deus in illa transmigracione mi-
 sertus est unius partis generis nostri , &
 non alterius , & illos , quorum misertus
 est , reduxit ad reædificandum templum ,
 ut dicit Propheta Hieremias , & quod
 nos sumus de illis , quorum non est mi-
 sertus , tunc dicent nobis Christiani ,
 quod Deus misertus est eorum , qui ad-
 oraverunt idola , & qui occiderunt Pro-
 phetas , ergo & nostri , quia nos non
 peccavimus. Item in patribus peccato-
 ribus fuit pœna Divinæ ultionis in certo
 termino , quare ergo nostra pœna esset si-
 ne

ne termino, qui non peccavimus? Itaque longa est, & sine termino pœna, in qua sumus, modo jam sunt mille anni, nec in Lege, nec in Prophetis hujus pœnæ terminum possumus invenire. Quare, Domine mi, cum Deus punierit patres nostros propter idololatriam, & propter interfectionem Prophetarum, & pœna, & culpa sint notæ in scriptura, cum Deus non punit bis idipsum, pro peccatis illis præteritis fuit pœna, scilicet captivitas 70. annorum, & cum Deus non punit universaliter, nisi propter universale peccatum, oporteret, quod post illam captivitatem nos peccaverimus omnes coram Deo, peccato majori, quam fuerit idololatria primorum parentum, & quam fuerit interfectio Prophetarum, ex quo Deus pro illis peccatis punivit patres nostros 70. annis, & non amplius, & nos punivit, jam sunt mille anni, & ultra, & punit, & disperdit nos per quatuor partes mundi. Tamen quicquid contingat, Dei sumus in omni eventu, quia nulla est excusatio super dicta. Responde.

CAPITULUM II.

Probat, quod pro quodam gravi peccato, in quo sunt, sint in hac dispersione, & arguit eorum observantiam Legis.

SUPPOSITO igitur, Domine mi, quod sumus in peccato aliquo maximo, rogo nunc, certifies me: postquam Deus dispersit nos de Hierusalem, & misit in captivitatem istam longissimam seu perpetuam propter illud peccatum, cur nos auctoritate nostra, & propria voluntate sine speciali mandato Dei in captivitate ista incepimus observare Circumcisionem, & Sabbatum, & alias cæremonias, quas tenemus secundum Legem Moyſis? Nam nos cognoscimus, quod a tempore, quo Titus destruxit civitatem sanctam, & templum combussit, & bibliothecas, & nos in captivitatem istam dispersit, & extunc cessavit inter nos vigere sacrificium, oblationes, & holocausta, & Deus non nunciavit nobis postea per Prophetam aliquem, nec per prophetiam; nec per revelationem aliquam certam, quod nos debeamus redire aliquando Hierosolymam in
statu

statu pristino, nec mandavit nobis postea, ut observaremus observantias prædictas. Videtur ergo sequi, quod nos non a Deo, sed ab illis, qui erant in ira Dei, observantias prædictas acceperimus, & teneamus. Et videtur, quod iuste dicant nobis adversarii nostri. Sicut vos observatis Circumcisionem, & Sabbatum, & legitis in Synagogis libros Moyfis, & Prophetarum sine mandato Dei, quare non assumitis vobis similiter sacrificium, & non facitis vobis Sacerdotem, & Regem, & Principem, & Unctiones sanctas, & Incensum, & quare non ædificatis vobis altaria, & servatis cæremonias, & omnia alia, quæ sunt in Lege contenta, sicut Sabbatum, & Circumcisionem, & plura alia, quæ observatis secundum traditiones vestras sine mandato Dei, propria voluntate? ex utraque parte curritis in offensam Dei; Et si hæc prædicta facitis contra voluntatem Dei, vel si dicitis, quia voluntas Dei est, ut hæc servetis, & beneplacitum, quod tamen ostendere non potestis, quare non observatis supradicta alia, quorum multa facere potestis? Et si populi, sub quibus jacetis, vobis

non permittunt facere Reges, &c. permitterent tamen vos multa alia facere, sicut permittunt Circumcisionem, & libros, & Synagogas, & alia, quæ servatis. Et ad hæc, Domine mi, non est nobis in promptu responsio sufficiens, ut videtur, sumus tamen Dei in omni eventu.

CAPITULUM III.

Quomodo omnis observantia Legis Judæorum non est acceptabilis Deo propter peccatum, in quo sunt.

INvenimus, Domine mi, Deum loquentem per os Zachariæ, & dicentem 7. cap. ubi loquitur de illa prima captivitate brevi interpretando hanc auctoritatem, secundum quod scripta est in Arabico, sicut infra posita est, sonat in Latino: *Hæc dicit Dominus Deus Sacerdotibus, & populo terræ: Quando jejunastis, & plorastis in quinto & septimo, & toto tempore 70. annorum, intellexistis, quod jejunaretis ad me, aut ploraretis, ego tale jejunium nolui à vobis; nostra autem translatio aliter se habet, sed ego scribere propono*

pono, sicut jacent in Arabico auctoritates, quas Samuel iste adducit, non sicut sunt in nostris Bibliis. Innuvit Dominus, Domine mi! in prædictis verbis, quod dum nos Judæi fuimus per 70. annos in dicta captivitate, *fuimus sine Lege, quia jejunium non habuimus, neque habemus a lege, sicut alias observantias, & similiter fuimus sine Circumcisione, & sine Sabbato, & sine dubio omnia hæc non valent, dum ira Dei manet super populum suum. Illa vero prima ira Dei fuit brevis, quia 70. annorum, ista quidem, in qua nunc sumus, est longa jam mille annorum, & ultra, & non invenitur ei terminus in Prophetis, & timeo, Domine mi, quod sicut Deus misit in captivitatem illam brevem patres nostros sine lege, & sine observantiis, nec acceptavit jejunia, nec observantias Legis eorum, quousque fuit completum tempus pænæ ipsorum, scilicet 70. annorum, sic in ista captivitate ultima non acceptat opera, quæ facimus secundum observantias Legis, Quare constat nos esse in majori peccato nunc, quam Patres nostri fuerint in Babylonia, unde & nos sumus in majori ira Dei, quam illi*
crant,

erant, & per consequens opera nostra sunt ei minus placita, & nos sumus ei magis odiosi. Et patet, quod illi propter mortem Prophetarum, & quia idola coluerunt, fuerunt tantum 70. annis in captivitate, & nos propter magnum peccatum, & maximum sumus captivi, jam sunt mille anni, & ultra. Et hæc captivitas, Domine mi, sine dubio est illa, quam Deus per os Danielis Prophetæ vocat desolationem, cum dicit cap. 9. *Usque ad consummationem, & finem perseverabit desolatio, &c.* Prima captivitas vocatur transmigratio quia post modicum tempus fuerunt reducti cum honore in Hierusalem, sed hæc vocatur *desolatio perpetua*, in qua pro certo Deus non miserebitur nostri, sicut miserebatur patrum nostrorum in Babylonia, excepto quod consolabatur eos per Prophetas, qui promittebant illis liberationem, & erant omnes simul, nobis autem nihil promittitur, & insuper disperfit nos per universa regna mundi. Attamen quidquid contingat, Dei sumus in omni eventu.

CAPITULUM IV.

Ostendit, quod Judæi sint cæci.

Domine mi! valde mirabile est mihi de nobis. Speramus enim quotidie liberationem de captivitate ista, & semper loquimur de reductione nostra in Hierusalem, & ideo sumus cæci, vel deceptores simplicium. Nam constat, quod post dispersionem nostram, quæ facta est per Titum, non apparuit in nobis Propheta, qui nobis promitteret reductionem, nec etiam post captivitatem 70. annorum fuit Propheta, qui loqueretur de ista captivitate, quæ non habet finem, nisi in fine mundi, nec deliberationem habet, nisi per consummationem sæculi. Quia Daniel illam vocat *Desolationem sine fine* cap. 9. Unde timeo, Domine mi, cum tanta captivitas non possit manere super totam gentem nostram a Deo, nisi propter maximum peccatum in Deum, quod majus est, quam interfecisse Prophetas, & adorasse idola, propter quæ peccata Patres nostri fuerunt puniti, quod sicut Deus non miseretur nostri in vita, cum
in

in eodem peccato perseveremus, sic etiam nec miserebitur mortuis ex nobis. Attamen sumus Dei in omni eventu, qui evenerit.

CAPITULUM V.

Quod Judæi decipiant alios, & seipsos.

Domine mi! videtur, quod decipiamus alios, & nos ipsos, quia in libris Legum, & Prophetarum habemus Deum promittentem nostræ genti liberationem, & congregationem de dispersione multipliciter. Sed bene advertenti patet omnes promissiones, quas habuimus, vel fuisse completas ante captivitatem 70. annorum, & in ipsis 70. annis, vel promissiones fuisse propter peccata illorum, quibus promissiones sunt totaliter impeditæ, sicut propono coram te, Domine mi. Exempli gratia: Ista pauca dicuntur in Ezechiele: *Si feceritis justitias meas, & mandata mea servaveritis, congregabo vos de quatuor partibus mundi, & levabo vos, & adducam vos per mare, & reducam vos in Domum sanctam vestram.* Ecce quod id, quod

quod Dominus nobis promittit per Ezechielem in perdictis verbis, & aliis locis libri ejusdem Prophetæ, jam completum est pluries ante illam captivitatem 70. annorum, & omnes promissiones Domini tales majores, & minores, quot in diversis locis sacrorum librorum continentur, completæ fuerunt, antequam caderemus in istam ultimam captivitatem, quæ non habet finem, modo jam sumus in millesimo anno, & ultra, nec in aliquo libro Prophetarum ejus terminum invenimus, nec ullam Dei promissionem, ubi enim agit de liberatione, & congregatione, non intelligitur de ista captivitate perpetua, sed de illis tribulationibus, & dispersionibus, ante dictos 70. annos; nec postea congregatio de dispersione promissa est nobis. Unde oportet, quod post istos 70. annos commiserimus illud peccatum magnum, propter quod Deus sine termino punit nos, in quo peccato sumus, & manemus omnes, aliter Deus misericordiam suam non continuasset in nobis ira tam longa. Nam videmus per scripturas, quod omnia peccata, quæ commiserunt patres nostri ante 70. annos

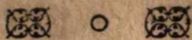
præ-

prædictæ captivitatis pu nita fuerunt , & de multis exempla hæc pauca induco. Peccaverunt patres nostri ante 70. annos , qui exiverunt de Ægypto , & promissio eis facta in eis locum non habuit , sed in peccatis suis in deserto mortui sunt. Peccavit ipse Moyfes , ad aquas contradictionis , & terram promissionis non meruit. Peccavit ipse Aaron , & portavit pœnam. Heli Sacerdos peccavit , & ruptis cervicibus expiravit , & posteritas ejus Sacerdotio privata est , & tamen Deus promiserat Sacerdotium in æternum. Sed hujusmodi promissa intelliguntur semper , *nisi propter peccata demereantur accipere* , ut patet in Regno David , quod carnalis posteritas ejus privata est regno. Sicut etiam Deus verus , & gloriosus promisit Abrahamæ , & semini suo terram illam in æternum possidendam , & frequenter perdiderunt eam propter peccata sua , & frequenter restituit illis Dominus usque ad ultimam vicem , qua perdiderunt , jam sunt mille anni , & ultra , & jam non est spes recuperandi eam , quia manemus omnes in eodem peccato , propter quod terram nostram perdidimus. Et, Domine,

Domine mi, multum mirabile est, quod cum omnes concordemus oportere, quod post captivitatem 70. annorum in Babilonia peccaverimus contra Deum maximo peccato, tamen nullus sit qui dicat, quodnam sit id peccatum propter quod incurrimus tanta mala? & si aliquis nostrum cognoscat nostram causam, & peccatum propter quod incurrimus tanta mala, nullus tamen id aperit proximo suo; nec ipsemet qui cognoscit in suam convertit utilitatem, sed omnes jaceamus prostrati, & videmus manifestè, quod in prædicta captivitate 70. annorum erat Deus cum patribus nostris in Prophetis id est Hieremia, & aliis Prophetis, & dedit eis Salathiel Ducem, & principes & Sacerdotes, cum quibus exiverunt de Babylone peracta pœnitentiâ, & placato Deo ædificaverunt Hierusalem, & templum, & alias Civitates, & effudit Deus super illos misericordias suas copiosè. Et tamen in ista captivitate nullus Propheta nobiscum est, nec Deus ut apparet. Igitur Domine inquiram, & non cessabo quærere quodnam pecca-

tum fit illud tantum, propter quod sumus in hac captivitate mille annis, & ultra, nec habemus Prophetam nec Regem nec Sacerdotem nec Altare nec Sacrificium nec unctionem nec incensum nec Purificationem, imo facti sumus abominabiles toti mundo sicut Deo, & contemptibiles, in solo corde tantum nostro regnat superbia, quâ nosipos præferimus toti mundo. Et quod super hoc sentio pandam tibi Domine mi, nec minus, quicquid eveniat nos Dei sumus.

CAPITULUM VI.

Quod sit illud peccatum propter quod Judæi sunt in hac captivitate.

Nunc ergo Domine mi paveo, ne id peccatum, propter quod sumus in hac desolatione, & in captivitate ista, sit illud peccatum super quo locutus est Deus per Prophetam Amos 51. cap. cum dicit sic: *Super tribus sceleribus Juda convertam vel transferam Israel.* Nota, quod ubi biblia nostra dicunt, *convertam*, hic habet:

TRANS-

transferam, & est ad propositum ejus magis, & *super quarto non transferam eos, quoniam vendiderunt justum pro argento.* Et nos Domine mi secundum doctrinam nostram dicimus, quod iste Justus fuit Joseph filius Jacob venditus a fratribus suis in Egypto, & sic tenerem & ego nisi sermo divinus poneret istud peccatum venditionis, quartum in numero peccatorum seu scelerum Israel: Ipsi enim Christiani, quibus Sanctorum librorum studium videtur esse traditum a Deo, respondent doctrinæ nostræ prædictæ, & dicunt; quod *primum* in quatuor sceleribus Israel, est venditio Joseph a fratribus suis, & *secundum* peccatum sive scelus assignant adorationem vituli in Horeb, & *tertium* scelus occisionem Prophetarum, propter quod fuimus captivati in Babilonia 70. annis, & dicunt quod *quartum* scelus Israel fuit venditio justici scilicet Jesu, qui ad litteram fuit venditus post transmigretionem præfatam 70. annorum. Et si nos Domine volumus tenere præfatam doctrinam nostram, & respondere Christianis, oportet nos assignare in Israel varia scelera

quæ venditionem Joseph præcesserint, ut ipsa venditio Joseph sit *quartum* scelus. Sed hoc non poterimus sustinere, quia testimonium libri Genesis est contra nos, qui venditionem Joseph ponit *primum* scelus filiorum Israel, & Propheta Amos ponit expressè *quartum* scelus venditionem justii, propter quod fuimus in captivitate, de qua loquitur Deus comminans; quod non reducet nos ultra in terram promissionis cum dicit: *Et super quarto non transferam eos, quoniam vendiderunt justum pro argento.* Et manifestè apparet mihi, quòd nos super illo peccato *quarto* venditionis justè, sumus puniti jam sunt mille anni, & ultra, in quo tempore nil proficimus inter gentes, nec est spes proficiendi amplius.

CAPITULUM VII.

Quod justus JESUS Christianorum Deus injustè venditus sit.

EXpavesco Domine mi, & timeone iste Jesus, quem colunt Christiani, sit ille justus venditus pro argento *secun-*

cundum Amos Prophetam, & vereor
ne de ipso sint hæc, quæ mihi occur-
runt testimonia Prophetarum, & illa
eadem in doctrina sua valde aperte ap-
plicant Christiani. Isaias Propheta pri-
mo cap. dicit: *Vae genti peccatrici filiis
sceleratis, quoniam ipsi elongaverunt se a
Deo, & blasphemaverunt sanctum ejus, &
inclinati sunt retrorsum.* Item idem Pro-
pheta dicit: *Quasi ovis ad occisionem du-
ctus est, qui non aperuit os suum.* Item
dicit: *Vir habens dolorem, & sciens in-
firmitatem.* Item: *fuit despectus, & pro-
pter hoc non reputavimus eum, ipse enim
oblatus est, quia ipse voluit.* Item: *de an-
gustia judicii depositus est; generationem ejus
quis enarrabit?* Item: *propter culpam po-
puli mei transfixi eum, & dabit injuriato-
res pro sepultura, & divites pro morte
sua.* Et timeo Domine mi, quòd in-
juriatores fuerunt patres nostri, & di-
vites Pilatus, & Herodes, & Anna,
& Cayphas, sicut dicit Propheta Da-
vid: *Consurrexerunt omnes reges terra,
& majoris, & contra Deum, & contra
Christum ejus.* Reges: scilicet prædicti
divites. majores: scilicet patres nostri.
Et timeo Domine, quòd iste JESUS sit
ille

ille commutatus, & venditus pro argento, de quo loquitur Zacharias Propheta, & Amos, & alii Prophetae. De quo etiam loquitur Isaias Propheta cap. 53. *Deponet omnes iniquitates, & orabit pro infidelibus.* Timeo ego Domine mi, quod iste IESUS sit ille justus, de quo dicit David in psalmo 73. *Delectati sunt in animam justis, & sanguinem innocentem condemnabunt, & propter hoc ejecit eos Deus, & disperdet illos Dominus Deus noster.* Et timeo Domine mi, quod iste sit ille justus, de quo loquitur Jeremias cap. 9. cum dicit: *Homo est, & quis est, qui intelligit eum?* Item Jer. cap. 10. *Species vultus nostri Christus Deus captus est pro peccatis nostris, Cui diximus: In umbra tua vivemus inter gentes.* Timeo etiam Domine mi, quod iste sit ille justus, de quo dixit Deus per os Zachariae Prophetae cap. 13. *Dicetur enim in illa die: quae sunt istae plagae in palmis tuis? Et respondebit: Plagatus fui in medio domus meae, inter illos qui dilexerunt me, & levabit enssem pastor meus supra me.* Item cap. 12. *Aspicient ad me die illa, & illum quem transfixerunt, & plangent super illum quasi planctum unigeniti,*

geniti, Timeo etiam domine mi, ne iste fuerit justus ille de quo dicit Habacuch, cap. 3. Cornua in manibus ejus: ibi abscondita est fortitudo ejus, &c. Et concordat Evangelium Christianorum ubi narratur mors JESU, & ostendunt: Cum autem venissent ad JESUM, invenerunt eum mortuum, & misit unus ex eis lanceam suam, & transfixit. Paveo Domine mi, ne iste sit justus, de quo dicit Habacuch cap. 13. Egressus es Domine salvare populum tuum cum Christo tuo.

CAPITULUM VIII.

Quomodo post occisionem Christi facta est dispersio Judaeorum secundum Danielelem.

EXpavesco Domine mi super his quis fit iste justus sine peccato de quo loquitur Isa. Propheta. Et quis fit ille justus venditus pro argento, propter quod dicit Dominus per Amos Prophe- tam uti supra: quod in testimonium *quarti sceleris* non transferet eos in ter- ram promissionis amplius. Videtur etiam Domine mi, quod completum fit, quod scribitur Dan. 9, cap. ubi dicit, *Postquam*

consumata fuerint 62. Hebdomadae, occide-
tur Christus, & tunc veniet populus cum
principe venturo, & destruet Civitatem,
& domum comminuet, & dissipabit eam,
& auferetur sacrificium, & consumabitur
destructio perpetua. Et non est dubium
 Domine mi, quin destructio desolatio-
 nis perpetuæ sit captivitas ista, in qua
 sumus, jam sunt mille anni. Et aper-
 tè dicit Deus per Prophetam, quod
 erit desolatio perpetua post occisionem
 Christi, sicut est desolatio nostra post-
 quam JESUS fuit occisus; nec commi-
 natus est Deus nobis perpetuam deso-
 lationem nisi post occisionem Christi.
 Et si voluerimus dicere, quod ante mor-
 tem JESU fuimus in desolatione; Ad
 hoc respondent nobis Christiani: quod
 ante mortem illam non fuit desolatio
 nisi 70. annis, & postea fuimus reducti
 in terram promissionis, & fuimus apud
 Deum in gratia, & honore. Certe
 Domine mi, ego non video evasionem
 contra prophetiam istam, quia defa-
 cto probatur nobis, quod postquam a
 reedificatione fuerunt completæ 62. heb-
 domadæ sive a promulgatione Edicti 69.
 tunc fuit JESUS occisus a Patribus nostris
 sci-

scilicet in ipso currentis Hebdomadæ
Danielis septuagesimæ anno quarto.
Seu anno ab exitu sermonis 487. anno
autem mundi 4036. & postea venit
Dux scilicet Titus, & populus Ro-
manus, & fecerunt nobis secundum
Prophetiam istam, hodie sunt mille
anni, & ultra, & nihilominus si in
ira Dei sumus, & tamen in ipso spe-
ramus, Et si dicamus, quod Christus
venturus est, & nondum venit, &
rehabebimus terram promissionis, &
reædificabimus Civitatem, & habe-
mus gratiam Dei, & honorem in ter-
ra nostra, & ista desolatio non erit
perpetua; Respondebunt Christiani:
Ergo adhuc manet vobis occisio Chri-
sti, & adventus Titi, & populi Ro-
mani, & desolatio peior ista in qua
jam fuistis per mille annos. Hæc Do-
mine mi non est excusatio nec evasio
consona. Sed tamen quicquid contin-
gat, Dei sumus in omni casu, si
in eo speramus.

CAPITULUM IX.

Quod duo sunt adventus Christi.

TImeo Domine mi, ne Christus jam venerit, jam adimpleverit primum adventum suum, quia in scripturis nostris invenimus duplicem ejus adventum. Primus adventus Christi describitur in prophetis in paupertate, & humilitate. Secundus in gloria, & majestate. Et de utroque adventu proponam illa, quæ mihi occurrunt. De primo adventu dicit Deus per os Zachariæ cap. 9. *Letare filia Syon, ecce præceptor tuus venit pauper equitans asinum.* Et in isto adventu describit eum Isai, *despectum*, Daniel *occisum*, Zacharias, & Amos *venditum*, quæ omnia, uti in libello discipuli & describam, jam fuerunt completa, *non reputavimus eum, nec cognovimus eum* sicut dixit Isaias Propheta, *sed despeximus eum, & prevaluimus contra eum.* Sed gloria ejus & majestas ejus erit manifesta in secundo ejus adventu, quando *ignis, & flamma præcedet eum, & exardescet, & inflam-*
ma-

mabit in circuitu inimicos ejus. Sicut dicit Deus per os Prophetarum David, & Isaia. Et timeo Domine mi, ne Christus non sit judicaturus aliter quam cum igne ad mortem, quia nos interfecimus omnes Prophetas, qui annuciaverunt nobis de ipso, prout Deus testificatur contra nos per os Eliæ Prophetæ quarto libro Regum. Et sic interfecimus illum justum propter quem sumus in ira Dei sine fine, attamen, Dei sumus.

CAPITULUM X.

De primo Adventu Christi.

Timeo Domine mi! Deus describit aperte duos adventus Christi per os Isaia Prophetæ cap. II. cum dicit: *Consurge, consurge, induere fortitudinem brachium Domini.* Bis dicens *consurge* propter ejus duplicem adventum, & singillatim clare primum Christi describit adventum quantum ad passionem, & dejectionem cap. 50. & 53. per totum. Et specialiter cum dicit: *Vidimus eum, & non erat aspectus, & species*
ne-

neque decor, &c. Primum ejus adventum ponit Isa. cap. 9. cum dicit: *Parvulus natus est nobis.* Et statim subjungit secundum ejus adventum, cum dicit: *Et vocabitur fortissimus Gigas, potens super thronum David sedebit, ut confirmet illum ab initio usque in eternum.* Zacharias autem Propheta describit eum *pau-perem, & sedentem super asinum* cap. 9. Et quid aliud est hoc, nisi quod Propheta describit primum adventum in humilitate, & secundum in potentia, & majestate. Sic etiam describit eum Daniel cap. 7. circa medium ubi dicit: *Considerabam vel aspiciebam in visione noctis, & ecce in nubibus caeli quasi filius hominis veniebat, & usque ad antiquum dierum pervenit, & in conspectu ejus obtulerunt eum, & dedit ei potestatem, & honorem, & regnum, omnes populi tribus ac linguae adorabunt eum, & servient ei.* Hebraeus habet: *tribus ac linguae honorabunt eum, & non deficiet potestas ejus, quia non auferetur, & regnum ejus manebit in eternum.* Nostra autem translatio habet: *tribus ac linguae servient ei, potestas ejus potestas aeterna, quae non auferetur, & regnum ejus quod non corrumpetur.* Alias:

*Et non deficiet potestas ejus. Alias potestas
ejus in æternum, Et regnum ejus manebit
in æternum. Alias: non corrumpetur. Et
manifestum est Domine mi, quod in se-
cundo adventu sedebit Christus ante an-
tiquum dierum, qui est Deus, ad judi-
cium, sicut sedet in primo adventu an-
te patres nostros judæos, ut judicare-
tur. Et istos duos adventus Messia, id
est Christi, innuit Propheta David in
Psalmo cum dicit, quia venit quoniam
venit judicare terram. Propter primum
ejus adventum, qui fuit simplex, dicit,
quia venit, propter secundum vero, quia
erit cum potentia, dixit, quoniam venit
judicare terram. De secundo ejus adven-
tu loquitur Zachar. cap. 14. cum dicit:
Impriment vestigia pedes super montem oli-
varum &c. Et nos Domine non dici-
mus, quod Deus in essentia sua, & na-
tura habet pedes nec carnem nec ista
quæ corporis sunt, sed habere pedes
convenit omni creaturæ corporeæ. Di-
cit etiam David Propheta, quod supra
allegatum est loquendo de secundo ejus
adventu: Ignis in conspectu ejus exardescet,
Et in circuitu ejus inflammabit. Sed Do-
mine non dicimus, quod Deus sit cir-
cui.*

eumscriptus, quod aliquid possit esse in circuitu ejus in quantum Deus, sed auctoritates similes habent veritatem ad litteram in illo justo quem Prophetae describunt, nunc loquentes de ejus humilitate, nunc de ejus majestate, & de hoc loquitur Malachias cap. 3. cum dicit: *Ecce Dominus venit, & quis poterit stare ante adventum ejus? Ipse enim quasi ignis conflans, & sedebit, & liquefaciet argentum, & aurum.* Ecce qualiter justus ille, qui fuit judicatus, veniet in secundo adventu. Et attende Domine mi, qualiter describit eum ibidem Propheeta in eodem cap. 3. cum dicit: *Tunc ego veniam, & intrabo in judicio ad eos, & ero testis verax super adulteris, & malis, & perjuris, & super illos, qui defraudant mercedem mercenarii, & qui spoliant pupillos, & viduas, & opprimunt peregrinum, & pauperem.* Et idem Domine mi describit Ezechiel, cum dicit cap. 34. ubi loquitur de Pastoribus, & ovibus dicens: *Ego separabo ab eis, scilicet a justis, transgressores, & incredulos.* Hæc non habet translatio nostra, sed in arabico dicit sic: O Domine mi! ecce, quod in secundo adventu separabit in-

cre-

credulos de medio justorum, sicut etiam dicunt Malachias, & Ezechiel clare: & in primo adventu nemo nostrum cognovit eum, quia exiverat limites humanæ naturæ. Sicut dicit Deus per os Isaia Prophetæ cap. 53. *Et inter iniquos computatus est, Et propter hoc non repudiavimus eum, & Hierem dicit. cap. 18. Ipse est homo, Et quis scit eum?* Et timeo Domine mi, patres nostros in primo adventu Messia defecisse, & errasse, & propter hoc nos esse in ista captivitate, quæ non habet finem, & tamen quidquid contingat, Dei sumus, si in ipso speramus.

CAPITULUM XI.

De Secundo Adventu Christi, quod tunc fit cum potentia judicaturus.

Domine mi paveo, ne iste justus iudex sit ille, qui judicaturus est cum potentia in adventu secundo, & qui fuit salvator in adventu primo omnium, qui crediderunt in eum, quoniam Prophetæ David de illo dicit: *Notum fecit Dominus salutare suum, Et in conspectu gen-*
tilium

zium revelavit justitiam suam. Adhuc dicit
 Isaia cap. 12. *Haurietis aquas de pisci-
 nis salvatoris, quod dictum, secundum
 videre meum, intelligitur de baptismo.*
 Nam in primo adventu salvavit per a-
 quam, & in secundo judicabit per ig-
 nem, Et de isto salvatore dicitur Do-
 mine mi Job. 19. *Scio, quod Salvator
 meus vivit, & in novissimo die de terra surre-
 cturus sum, & in carne mea oculi mei vide-
 bunt Deum meum* Attende Domine mi,
 quod vocat istum Salvatorem Deum.
 Constat autem, quod oculi carnis non
 videbunt Deum. Ecce habemus secun-
 dum scripturas, quod Salvator sit iste
 Deus justus, de quo est sermo, & solus
 potest dici verus Justus, quoniam nul-
 lum peccatum fecit, secundum quod de
 illo Deus testificatur per os Isaia Pro-
 pheta: *Qui peccatum non fecit, nec
 inventus est dolus in ore ejus.* Nec de
 Moyse nec de aliquo Prophetarum di-
 citur, quod sit Salvator justus, & sine
 peccato, quia Moyses peccavit, & om-
 nes Prophetae peccaverunt, sicut vos
 scitis Domine mi! Et idcirco nullus eo-
 rum vocatur justus in scriptura, sed il-
 lud nomen isti soli servatur, & sine du-
 bio

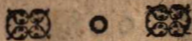

bio non salvantur nisi hi qui credunt primum adventum suum, & alii qui non credunt, non habent causam aliquam, cur salventur in secundo adventu ejus, sed digni sunt morte, quia digni erant morte illi, qui non credebant Moyse, & non obediebant ei, qui fuit peccator, quanto magis digni sunt igne illi, qui non credunt, & blasphemant istum justum, & Dominum, qui peccatum nescivit unquam, quicquid tamen eveniat, Dei sumus nos.

CAPITULUM XII.

De Christi Ascensione.

Domine mi, nos invenimus in scripturis, quod Christus exaltabitur de terra ad cælum, & ego vereor, ne illud jam sit completum in isto, qui fuit interfectus à patribus nostris, & de ista exaltatione dicit David Propheta in Psalm. 23. *O magnates aperite portas principatus vestri, & elevamini porta aeternales, & introibit princeps gloria.* Et attende Domine, quod Illi respondent Angeli: *Quis est iste Princeps gloria?* & ipse re-
spon-

spondet illis : *Dominus virtutum fortis in praelio.* Et constat Domine mi, quod justus iste Dominus virtutum non habuit praelium nisi in primo adventu suo, quia quando sedebit ad judicandum, ignis in circuitu ejus exardescet, & inflammabit in circuitu inimicos ejus, & conflabit justos per ignem quasi argentum, & hoc in ultimo ejus adventu : Nullus autem praeliabitur contra illum, nec locus erit pugnae. Adhuc de justis hujus exaltatione dicit Isa. cap. 63. *Quis est iste, qui venit de domo de terra rubens vestimentis ejus de bosra, sicut ille formosus in stola, & respondet his justus iste : Ego qui loquor justitiam, sum expugnator ad salvationem, & dicunt ei Angeli : O Domine, quare rubrum est vestimentum tuum sicut calcantis torcular? Respondet dicens illis : Torcular calcavi solus, & non erat vir mecum. Vide Domine mi, quam proprie loquitur Isaias, & timeo, ne hujus justis responsio non tangat nisi nos, cum dicit : *Calcavi eos in ira mea, donec aspersus est sanguis eorum super indumenta mea, & inquinata sunt omnia vestimenta mea; Sed dies ultionis in corde meo, &**

annus retributionis mee venit. Quantum ergo sperare possumus in justo isto Domine mi, ubi scimus ipsum de nobis Angelis fuisse conquestum in Cælo, & notificasse eis, quod ipse calcaverit torcular solus? Et quid aliud calcavit in ira sua nisi nos, qui post bellum quod habuit in primo adventu suo, prostrati sumus ab eo, & calcati, jam sunt mille anni, & adhuc restat dies ultionis in ultimo ejus adventu, & annus retributionis in corde suo? Utinam Domine mi, quando interfecimus Isaiam, delevissemus istam auctoritatem prædictam de prophetia sua, quæ nunquam legeretur ab aliquo! Et ecce, quod David vocat bellum, cum dicit *Dominus virtutum fortis in bello*, hoc Isaias vocat *torcular*. Heu Domine mi, nos bibimus mustum illud, de quo etiam dicit Jacob Patriarcha, & Propeta, ut habetur in libro generationis creaturarum cap. 49. de Juda. *Lavavit stolam in sanguine*, scilicet *uvæ*, sicut est factum in nobis in primo adventu Messie, sed quid faciemus in adventu ejus ultimo, quando stabunt homines coram homine judicante, & in circuitu ejus

erit ignis paratus ad devorandum illos contra quos tulerit sententiam? Tunc enim non erit tempus belli, nec jam in torculari calcabitur, quia jam ex tunc non erit locus, nec tempus pœnitendi, nec refugii, sed justitia, ut, sicut ipse judicatus fuit sine peccato, quod inveniretur in eo, sic ipse judicet peccatores. Dicit enim Deus in prophetia Salomonis Proverbiorum duodecimo: *Quando justus recipiet judicium ubi erit impius, & peccator?* Unde si justus vix salvabitur, quid erit tunc de impio?

CAPITULUM XIII.

Adbuc fortius probat corporalem Ascensionem Christi.

VAlde timeo Domine mi, quod hæc quæ dicta sunt testimonia Prophetarum de illo justo; quod scilicet fuerit *venditus pro argento*, ut dicit Amos Propheta, quod *calcaverit torcular*, ut dixit Isaias; quod *gesserit bellum cum patribus nostris* sicut dicit David; quod *captus fuerit in peccatis nostris* sicut dicit Jerem. quod *vulneratus fuerit in palmis suis,*

*suis, sicut dixit Zach. quod super ejus vestem missæ fuerint sortes, sicut dicit David, quod ascendit in cælum sicut dixit idem Propheta & alii, timeo, quod non convenient Deo in essentia sive in natura divina, secundum quam nec resurgit nec exaltatur nec sedet nec descendit. Ex his, quæ dicta sunt, sequitur necessario, quod jam venerit ille justus, cujus naturæ corporeæ hæc prædicta & similia poterunt convenire. Si autem tibi videtur forte durum credere, Domine mi! quod homo corporeus ascendat in cælum, audi auctoritates, & exempla quæ mihi occurrunt de scripturis nostris. Et super hoc dicit David Propheta de illo: *Ascendit Deus in altum & salvabit captivitatem, dedit dona hominibus.* Dicit etiam in Psalmo 67. de ascensione ejus: *Jubilate Deo & glorificate nomen ejus, iter facite ei, qui ascendit de partibus occidentis, Dominus nomen illi.* Adhuc Domine mi, dixit David de illo in Psalmo, quem tu habes in corde. *Jubilate Deo, qui ascendit super cælum cæli ad orientem.* Et de isto dixit Amos cap. 9. *Dominus est qui edificavit in excelsis sedem suam.* Et de ipso dicit etiam David:*

Ascendit Deus in júbilo & Dominus in voce tubæ. De ipso etiam dixit Afer Prophetæ cap. 3. *Vide hominem descendentem de corde maris, & pervenit usque ad cælum.* Et quia non habemus istam Prophetiam, omisi multa scribere quæ allegat super hoc, immo habemus eum, sed ipse tunc nescivit quod Aggæus in latino vocaretur Afer in arabico. Dicit etiam Moyses in cantico deut. 32. *Levabo ad cælum manum meam, &c.* dicit etiam Esa. cap. 21. *Consurge consurge brachium Domini.* De isto etiam ait Anna mater Samuelis primo Reg. cap. 2. *Dabit Dominus imperium regi suo & sublimabit Christum suum.* David etiam dixit: *Ascendit Dominus super pennas ventorum.* Et hæc authoritates occurrunt mihi ad probandam exaltationem Christi corporalem usque ad cælum & sunt plures aliæ, quas tu Domine bene scis. Nunc etiam exempla aliqua adducam de lege nostra, quia videtur etiam nobis multum inconueniens credere, quod in corpore ascenderit in cælum & hoc est propter considerationem, nam in lege, & in prophetis invenimus, quod Deus verus & gloriosus assumpserit de terra,

&

& elevaverit plures sanctos viros patres nostros. Et si de istis non dubitamus propter eorum sanctitatem, & propter testimonium scripturæ, quare dubitamus de Ascensione istius Justi in corpore, & anima, cui magis scriptura perhibet, quàm illis, testimonium sanctitatis? Et quia durius bellum secundum Prophetas sustinuit, & plures captivationes mundi quam aliquis de prædictis? Et præterea Domine sine exempli positione scis, quod Matusalem, & Enoch Justi, & Elias Propheta fuerunt assumpti à Deo de mundo isto in corporibus suis. De Moyse etiam non est dubitandum, quin sit in cælo in corpore, & anima, ut dicitur Deut. 34. *Dixit Deus ad Moysen: Ascende in montem noëte, & morere ibi, & ascendit in montem, & mortuus est ibi. Et nescivit homo sepulchrum ejus usque in hodiernum diem.* Et quid aliud significat, quod sepulchrum ejus sit ignotum in terra, cum tamen ipse fuerit Propheta major, & sanctior aliis, nisi quod Deus resuscitaverit eum, & assumpsit eum, in corpore, & anima sicut alios justos assumpsit, &

elevavit ad locum ubi sunt? Nec nos
 debemus mirari supra hoc, quod aer
 iste levis, & subtilis posset portare cor-
 pora tam grossa, & ponderosa, quia
 quando fuit acceptum sacrificium, ignis
 descendit de cœlo, & elevavit, & por-
 tavit corpora pecorum, & boum, quæ
 offerebantur Deo. Moyses vero, & E-
 lias Prophetaverunt de illius justi eleva-
 tione, ac alii. Unde cum oportet nos
 esse credentes de elevatione corporea
 dictorum Sanctorum, cur sumus incre-
 duli de elevatione istius justi, & eum
 elevatum esse in cœlum, de quo tot sunt
 testimonia Prophetarum in scripturis,
 sicut dictum est, negamus? Et posset
 inferri: satis apparere, quod Deus as-
 sumperit prædictos Sanctos, de quibus
 nullus dubitet; ut ad fidem dispone-
 rentur corda hominum, & ut de Ascen-
 sione sui justi etiam non dubitarent. Est
 autem, & alia causa quare, & ipsi no-
 stri dubitant, quia adventus ejus pri-
 mus fuit occultus, & modus insolitus,
 sicut dicit Isa. *Homo est, & quis cogno-
 scet eum? Idem Propheta etiam dicit:
 Virgo concipiet, & pariet filium.* Ubi ad-
 vertendum est, quod tacet de Patre
 se.

secundum carnem, & propter hoc quod alibi dicit, *non reputavimus eum.* Et Jere. cap. 31, dicit, *Signum novum creavit Deus super terram, mulier circumdabit &c.* dicit etiam Michæas cap. 5. *Propter hoc dabit eis Deus usque ad tempus in quo parturiens pariet.* Et notandum, quod non facit Propheta mentionem de Marito istius parturientis, cum inquit nativitatem istius justii, qui solum natus est præter solitum modum cursumque carnalem qui est ex viro, & fœmina, sicut de illo prædictum est per os Isa. cap. 9. cum dicit: *Audite domus Jacob, Deus dabit vobis signum, Virgo concipiet &c.* Omnes autem alii Sancti, qui dicti sunt, nati sunt de fœmina, & viro, carnaliter concepti in peccato, & omnes fuerunt peccatores, & ipse Moyses sanctior parentibus Prophetis peccavit, & confitetur per os suum se peccasse, de justo autem isto dicitur per Isaiam cap. 53. *Qui nunquam peccavit, nec inventum est mendacium in ore ejus.* De aliis omnibus Sanctis dicit Deus per os Job cap. 25. *In omnibus Sanctis suis non est inventus sine pravitate.* Et Jere. Propheta dicit cap. 17. *Cor da hominum prava.*

CAPITULUM XIV.

De cæcitate Judæorum, quod non credunt Christum advenisse, nec intelligunt.

Timeo Domine mi, quod sit completum in nobis, quod dixit Dominus per Isaiam Prophetam: *Cecidit cæcitas super Israel quousque intravit plenitudo gentium.* Et iterum dicit cap. 6. *Audientes audient, & non intelligent, & videntes videbunt, & non cognoscent, quia corda istius gentis sunt ingrossata.* Et adhuc eodem cap. *Excæca cor populi hujus, & obdura aures ejus, ne forte addiscant, & convertantur ad me, & sanem eos.* Et dixit Isaias: *Usquequo Domine sint civitates desertæ, & maneat domus sine habitatore?* Dixit etiam Daniel cap. 12. *Claude sermones, & involve prophetiam.* Et Jere. 17. *Peccatum Judæ scriptum est stylo ferreo in lapide adamantino, & extensum super latitudinem cordis eorum.* Et Isa. cap. 1. *Cognovit Bos possessorem suum, & Asinus Præsepe Domini sui, populus autem meus non iutellexit.* Et iterum 8. *Milvus, & birundo, & cico-*

nica

nia sciunt tempus adventus sui, populus autem meus non cognovit me. Et hæc omnia Domine mi dicta sunt propter nos, quia non cognovimus adventum istius justi Domini. Et de nobis dixit Dominus per Isaiam cap. 43. *Elongate foras gentem cæcam, & non habentem oculos, surdam, & non habentem aures, ecce omnes congregati sunt, & quid voluit dicere Propheta per hæc verba? nisi quod Deus nos repulerit, quia non cognovimus tempus istius justi citius. Et congregaverit ad se in Fide gentes loco nostri. Super quo admiratus David dixit in Psalmo 76. Hæc est mutatio dextera excelsi. Attamen Dei sumus in casu isto nostro, & in captivitate ista, quæ non habet finem, in qua sumus, jam sunt mille anni, qualem captivitatem tamen non sustinuerunt Patres nostri, qui adoraverunt Idola, & occiderunt Prophetas, & transgressi fuerunt legem ex toto corde suo.*

CAPITULUM XV.

Quomodo cæcitas Judæorum, & incredulitas circa Christum fuerit prænunciata per Prophetas.

Timeo Domine mi, quod, quia non credimus in isto justo, idcirco acciderit nobis, & completum fit illud, quod dixit Deus per os Isa. cap. 19. *Erit Prophetia tanquam verba libri clausi, qui dabitur lectori, & dicetur: Iste liber clausus est, nescio, quid est in eo, & tunc dabit nescienti litteras, & dicet, non sum lector ego.* Et quæ clausura libri major est Domine, quam clausura qua clausit Deus corda nostra, jam sunt mille anni, & ultra? nec possumus cognoscere per prophetiam nobis traditam a Prophetis super adventum istius justi, propter quod alibi dixit Deus per Prophetam: *Desolabitur Jerusalem, & corruet domus Sancta, dixit etiam cap. I. Terra nostra deserta, Civitates nostræ succensæ igne, & remanebit Syon sicut tugurium in vinea dissipata.* Dixit etiam Isaias cap. 25. *Domine Deus exaltabo nomen tuum, quia posuisti*

*fuisti Civitatem in tumultum, & domum in
confusionem, ut non sit usque in æternum.
Et cap. 30. dixit: Conteret populos con-
tritione vasis fragilis in quo non remanet pars
ad portandum carbonem ignis, nec haurien-
dam guttam aquæ. Completum est etiam
Domine mi, quod dixit Daniel cap. 9.
Postquam fuit occisus Christus, remane-
bit desolatio perpetua, in qua desolatione
fumus, jam sunt mille anni, & ultra.
Dixit etiam Isa. cap. 24. Relicta est in
urbe solitudo, & sibilabit terra eorum sibilò
usque in sempiternum. Dixit etiam Jere.
cap. 16. Argentum reprobum vocate illos,
quia Dominus projecit eos. Dixit etiam
Isa. cap. 50. Ambulate in lumine ignis
vestri, & in flammis quas succendistis vo-
bis, in quibus flammis nos sumus,
jam mille anni sunt. Et dixit etiam
Amos cap. 5. Domus Israel cadet, & non
est, qui erigat eam. Et videtur mihi Do-
mine, mi quod Deus induxerit super
nos ruinam istam post adventum justi
hujus, postquam Propheta nullus surre-
xit in nobis, nec surget sicut propheta-
tum est nobis, quia nos manemus in
incredulitate non recipientes fidem il-
lius, sed negantes. Dixit etiam Oseas
cap.*

cap. 1. Cum accubuit mulier super terram, & peperit, dixit Deus, *voca nomen ejus sine misericordia, quia non miserebor populo huic.* Et si Deus projecit nos, & non miseretur nostri, ut experti summus, jam sunt mille anni, & ultra, quæ utilitas est nos habere legem Circumcisionem, & Sabbatum? dixit Isaias cap. 53. *Educ foras populum cæcum, sicut eduxit nos de terra nostra Deus verus, & gloriosus, jam sunt mille anni, & ultra, dixit etiam idem cap. 26. Vetus error abiit.* Et quid est antiquum nisi lex nostra, quæ recessit a nobis Domine mi, cum Rege, cum Sacrificio, cum Incenso, & cum Altaribus, & quid pejus nobis poterit evenire? Et quid est, quod nos expectamus? Nonne videmus, quod disperfit nos per quatuor partes Mundi in dispersionem? sicut dixerunt nobis Moyses, Jeremias, & Isaias, & alii Prophetæ. Et tamen nos Dei sumus, & ad ipsum recurrimus in omni eventu.

CAPITULUM XVI.

Ostendit reprobationem Judaeorum propter eorum perfidiam, & electionem gentium propter eorum fidem,

Timeo Domine mi, cum nos dicimus inter nos: ego, & tu etiam sumus filii Jacob, & Israel, ne jam completum sit illud, quod dicit Deus per os Isa. cap. 74. *Interficiet te Deus o Israel, & vocabit nomine alieno.* Paveo, quod de illis servis sumus, quibus debet imponi illud nomen, secundum quod Moyses dixit deut. 28. *Erunt gentes in capite, & populus incredulus in cauda,* sicut nos sumus, jam sunt mille anni, & ultra. De illis etiam dixit Jer. cap. 12. *Replebitur terra fide Dei, & redundabit sicut aqua maris.* & de illis dixit Salomon 3. Reg. 8. *Dominus Deus cum venerit alienigena ad Domum Sanctam tuam, & invocaverit nomen tuum benedictum, exaudi eum Domine Deus meus, ut discat universa terra nomen tuum timere sicut populus Israel.* In quo ergo gloriabimur Domine mi, & quare contempnimus gentes? Ex quo Sa-
lo.

lomon Propheta fecit eas participes in timore Dei, & in Domo Sancta nobiscum, & forte nos indignos ejecit Deus de ista Domo, & dedit eam istis, & de illis etiam dixit Moyses. *Hæc dicit Dominus Deus: Replebitur terra tota gloria Domini. Et de ipsis dixit David in Psalmo 21. Prævenient & convertentur ad Dominum universi fines terræ, & mille generationes. De ipsis etiam dixit Isa. cap. 60. O Domus David Sancta venit lumen tuum, & Gloria Domini super te orta est &c. Et ambulabunt gentes in lumine tuo, & reges in splendore ortus tui. Levamini in circuitu oculos tuos, & vide, omnes isti congregati sunt, venerunt tibi, & filii extranei ædificabunt muros, & Principes eorum servient tibi. Et qui sunt isti filii extranei Domine mi, qui venerunt ad Domum Dei, nisi gentes quæ fervebant Idolis, qui erant extranei a Deo, & ipsi Principes, & Reges eorum, de quibus dixit Deus, quod ambulabunt in lumine Domus Sanctæ, & nos erimus in tenebris extra illam, & sumus, jam sunt mille anni? Dixit adhuc idem Propheta de illis cap. 65. Ecce gentem, quam nesciebas vocabis, & nationes, quæ te non*

coga-

cognoverunt, ad te venient. Et sicut de
 facto videmus, hodie sunt mille anni,
 & ultra, quia Christus missus secundum
 Legem nobis datam venit, & gentes,
 quæ legem non noverant, venerunt ad
 eam, & ipse dedit eis legem novam,
 puram & sanctam. Adhuc, cap. 45.
*concordaverunt, & Reges eorum congregati
 sunt in fide Dei.* Et timeo Domine mi
 de illis fuisse dictum eodem cap. *Con-
 gregamini omnes, & venite gentes, quæ sal-
 vata estis per Deum ex gentibus, & de po-
 pulo.* Dixit Isa. cap. 65. *Quæsierunt
 me, qui ante non interrogabant, & invene-
 runt me, qui non querebant me, & de
 ipsis etiam dicit Jeremias cap. 3. Con-
 gregabuntur omnes in nomine Domini in
 Domo Sancta, & non ambulabunt in pra-
 vitate cordium.* De ipsis idem Prophe-
 ta dixit cap. 16. *Ad te venient omnes
 ab extremis finibus terræ, & dicent: Non
 hæreditaverunt patres nostri nisi mendacium,
 & iniquitatem.* Et de ipsis dixit Sopho-
 nias cap. 3. *Datum est gentibus, ut loque-
 rentur simul in nomine Domini, & serviant
 ei humero uno, omnis homo de loco suo,
 & omnes insulæ gentium.* Et de illis di-
 xit Zacharias cap. 2. *Letare Domus Sion,*

D

quia

quia ego veniam ad te, & habitabo in medio tui in illa die, & appropinquabunt Deo gentes in multitudine sua. Dicit idem Propheta cap. 8. *Hec dicit Dominus Deus exercituum: venient gentes multe de locis multis, & dicet vir ad vicinum suum, vadamus, & queramus Dominum Deum in bono.* Et ista Domine mi completa sunt nunc, & complentur in oculis nostris de plano, vides populos, & linguas legere libros Legis, & Prophetarum omnium, & psalterium dimissis Idolis suis, nullus ex eis credit per manum Moyfi nec Aaron, nec alicujus Prophetarum nostrorum, nec aliquid remanet de fide ab Idolis ab illo tempore, quo crediderunt Justo illi, de quo dicit Habacuch cap. 3. *Egressus es Domine ad salutem populi tui, ad salutem cum Christo tuo.*

CAPITULUM XVII.

*De Vivificatione gentium, & Interfectione
Judæorum, prout etiam videbitur in cap.
sequenti.*

Timeo Domine mi, quod Deus vi-
ctor, & gloriosus vivificat illas
gentes per fidem, & interficit nos
in incredulitate nostra, sicut ipse do-
cuit per os Isaïæ Prophetæ cap. 65.
*Pro eo quod vocavi, & non respondistis,
hæc dicit Dominus Deus; Ecce servi mei
comedent, & vos esurietis, ecce servi mei
bibent, & vos sitietis, ecce servi mei gau-
dent in exultatione cordis, & vos concutie-
mini præ amaritudine cordis, & interficiet
te Deus o Israel, & vocabit servos suos
nomine alio, in quo benedixit illis, qui
est benedictus super terram Amen. Et nos
videmus receptores istius nominis bene-
dictos a Deo super faciem terræ, &
nos disperfit, scilicet in captivitate per
quatuor partes mundi, hodie sunt mille
anni, & apparent expresse in nobis ve-
stigia iræ Dei, non ad castigationem
sed ad destructionem, & illa est inter-*

lectio, quam Deus comminatus est, quod interficiet Israel, & illæ gentes vivæ, quas vocat servos, recipient nomen, quod Deus permisit, sed non ante mortem nostri nominis primi secundum ordinem verborum Dei per Isaiam, & fames & sitis, quas patiemur, non est panis aut aquæ, sed cordium & animarum sterilitas, & fames verbi Dei, sicut Prophetæ declarant per os Amos cap. 8. & tu Domine scis hoc plenius, quam ego, verumtamen Dei sumus in omnibus, quæ accidunt nobis.

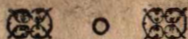
CAPITULUM XVIII.

Quomodo gentes per fidem vivificate habent mundas observantias novæ Legis.

Timeo Domine mi, quod gentes, quæ justificatæ sunt, jam sunt mille anni postquam fuit mortuus JESUS in Jerusalem, quia nihil boni habuerunt antequam crediderunt in Deo, & in Christo, & in Apostolis, ipsæ forte fuerint illi pisces, & illæ bestiæ, de quibus loquitur Habacuch Propheta, *quæ non habent ducem*, & ipsæ gentes purificatæ
per

per fidem habent jejunia sua, & observantias suas Legis novæ, & habent cuncta illa, quæ ad munditiam pertinent in Lege antiqua contenta Judæorum. Vides, quod in omni lingua, & in omni loco in Oriente, & in Occidente gentes sunt confitentes in nomine Domini, & non credunt in eum per Moysen nec per aliquem Prophetarum, quamvis sunt studiosi in Lege, & in libris omnium Prophetarum, sed Deus vocavit eos per discipulos Justi, qui egressus est cum Deo ad salutem eorum, sicut ipse Deus benedictus, & gloriosus prædixit per os Habacuch Prophetæ, & isti discipuli ejus fuerunt filii nostri de filiis Israel, qui alio nomine vocantur Apostoli. Valde timeo Domine mi, quod isti sint illi, de quibus dixit Deus per os David in Psalmo: *In omnem terram exivit sonus eorum, & in extremis finibus extensa verba eorum.* Et verba Prophetæ expresse demonstrant nobis, quod de istis loquitur, & non de nobis, cum dicit: *Non erit lingua, neque sermo, qui non audiant voces eorum.* Et hoc non potest esse de lingua nostra Hebræa; quæ enim gentes obe-

diunt præceptis Moyſi, & Aaron, ipſemet interfecerunt gentes, & fugaverunt eas a ſe: Hæ autem gentes ſciunt hodie Moyſen, & cognofcunt Deum, & ſervant Legem novam, ſicut Apoſtoli docuerunt eas. Attamen Dei ſumus.

CAPITULUM XIX.

De electione Apoſtolorum loco Prophetarum.

Timeo Domine mi, ne illud, quod Zacharias Propheta dixit cap. 13. *Percutiam Paſtorem, & dispergentur oves gregis,* fuerit completum, quandoſ nos percuffimus Paſtorem iſtorum puero- rum, Sanctorum Apoſtolorum: ex tunc enim nos oves diſperſi ſumus per univerſum Orbem, & iſti filii noſtri, ſcilicet Apoſtoli ſurrexerunt loco Prophe- tarum, quod apparet ex hoc, quod Deus poſt illos non miſit nobis Pro- phetam, nec notificavit aliquid per viſionem. Timeo Domine mi, ne iſti pueri ſint Apoſtoli, de quibus dixit Deus per os Joelis Prophætæ cap. 2. *Senes veſtri ſomnia ſomniabunt, & pueri ve- ſtri viſiones videbunt.* Certiſſime Domine
mi

mi senes sunt Prophetæ nostri, qui somniaverunt fidem gentium, quam consecuti sunt illi pueri, scilicet Apostoli, & viderunt, & de istis pueris dixit David Prophetæ. *Venite filii, audite me, timorem Domini docebo vos* & Deus non nominat filios in plurali, sed solum nominat eos Israel primogenitum in usu loquendi communi, & in alio Psalmo nominat istos pueros filios, cum dicit: *Filii tui sicut plantæ novellæ.* De Israel Domine mi dixit Deus per os Isa. cap. 5. *Vinea Dei exercituum fuit domus Israel, expectavi, quod veniret cum uva, & venit cum spinis propter hoc ego adducam, qui destruet illam in conculcationem, & de illis prædictis filiis Dei, qui vocantur Apostoli, dixit Deus per os Isa. cap. 29. Non modo erubescet Jacob, nec liquefiet facies ejus, sed tunc quando videbit de filiis suis illos, quos creaverunt manus meæ, sanctificatos ante oculos suos.* Et si essent Domine mi, filii isti sanctificati coram nobis secundum viam Legis nostræ, non diceretur de nobis, quod essemus in erubescencia propterea, & dissolverentur facies nostræ, immo haberemus gloriam, & resplenderent facies nostræ,

sed confusio facierum Jacob, & desolatio est ista, quod isti filii, quos Deus creavit manu sua, scilicet Apostoli, sint sanctificati coram nobis, & non secundum Legem nostram, propterea Deus dat intelligere, Legem nostram non esse Legem ipsorum. Dixit etiam Deus per os Jeremiæ cap. 31. *In illa die non dicent: Patres nostri comederunt uvam acerbam, & dentes filiorum obstupescunt.* Quia infidelitas Judæorum non nocuit fidei Apostolorum, nec nocebit. Propter hoc scribitur: *Vivo ego, dicit Dominus, si erit ultra proverbium istud in Israel.* Quia nunquam aliquis de Apostolis, postquam receperunt fidem, rediit ad fidem nostram, quare non sentiunt acerbiter infidelitatis nostræ, sicut dentes nostri obstupescunt de peccato Patrum nostrorum. Adhuc de istis filiis Domine mi, qui sunt Apostoli, dixit Deus per os Isaïæ Prophetæ: *A quo transmigrabo nisi a populo meo? filiorum autem, qui erunt infideles, Deus erit Salvator in omnibus angustiis eorum, & vultus ejus custodiet in charitate, & clementia redimet eos & propitius erit eis in longitudinem dierum.* Verissimum est Domine mi, quod isti
 filii

fili, de quibus loquimur, semper manserunt firmi, nec Deus transmigravit ab eis ab illo tempore, quo eos redemit Rex ille justus Magister eorum, sed transmigravit a nobis, & fuit semper cum eis. Et de istis etiam filiis, qui sunt Apostoli, dixit sapiens JESUS filius Sirach in cap. 4. *Audite filii charissimi, & operamini in salutem; quia honorat Deus Patrem in filiis.* Et qualiter intelligi debeat honor ille, declarat Deus per os Malachiae cap. 4. *Mittet Deus Eliam, qui convertat corda Patrum nostrorum ad filios.* O Domine! si Deus debuisset convertere corda filiorum, scilicet Apostolorum ad patres, cum hoc debeat intelligi de fide, tunc isti filii, scilicet Apostoli fuissent nobiscum in captivitate ista, quae non habet finem, sicut & Patres nostri, & nos sumus. Sed ex quo Deus ordinavit, quod debeant corda Patrum ad filios converti, quid est quod expectamus Domine mi? & quid praestolamur? Et si voluerimus dicere, quod alii filii debent esse praeter Apostolos, de quibus intelligantur praedicta, illi erunt in captivitate sicut & nos, ex quo viam illius justus non sunt

secuti, quem Apostoli firmiter secuti sunt, & docuerunt sequendam, & propter hoc habent honorem Patrum, in hoc quod Patres dicuntur ad illos converti. Cum ergo Domine mi! filii nostri prius venerunt quam nos ad fidem Dei, si corda nostra convertantur ad filios, corda eorum converterentur ad nos, sicut dicit Deus altissimus: *Erunt populus unus, animus unus in Deo glorioso, & victorioso.* Quia non debemus intelligere illam conversionem nisi de infidelitate ad fidem, & doctrinam illius Justi, qui est Magister salutis eorum, qui credunt in eo, & secundum quod dixit David de eo. Ipse est, *cujus Sacerdotium erit secundum ordinem Melchisedech in æternum*, quo obtulit Sacrificium Panis, & Vini, & fuit Melchisedech Sacerdos Dei Altissimi ante Aaron. Et attende Domine mi! quanta sit differentia inter Sacrificium Aaron, & justius Domini. *Dixit Dominus Domino meo, tu es Sacerdos in æternum*, non ad tempus sicut Aaron, qui mortuus fuit 120. annorum. Item Sacrificium Aaron fuerunt carnes, & Sacrificium illius Justi Domini fuit panis, & vinum secundum

dum ordinem Melchisedech. In quibus verbis Dominus per Prophetam ostendit manifeste, quod Sacrificium Aaron finiretur, quando inciperet illud Sacrificium in æternum, & ordinatio sacrificandi: hoc autem sacrificium & ordinationem tunc incæpturam, quando inciperet Sacrificium in pane, & vino æternum duraturum. Sed de hoc Domine mi! adhuc habeo loqui, specialiter dicam aliqua pauca de istis filiis Dei, quæ mihi occurrunt, de quibus dixit Deus per os Prophetæ filii Bethoni cap. I. *Erit locus in quo dicetur: Vos estis filii Dei vivi, & iste locus Domine mi, absque dubio est Ecclesia; quia Prophetæ denominat locum per hoc, quod dicit: erit locus; quia Synagoga, quæ est locus primus, jam erat, & Synagogam vocat Deus per os Moyfi, & Aaron, & omnium Prophetarum: primogenitum meum; sed in plurali, & quasi quemlibet in speciali, istos servos genitos vocat Prophetæ filios Dei. De illis filiis dicit etiam Deus per os Prophetæ Deuter. 32. Sanguinem filiorum ulciscetur, & lavabit terram populi sui, & nos Domine occidimus Prophetas, & non fecit*
vin-

vindictam de eis nisi per 70. annos, sed occidimus Apostolos, & justum Magistrum eorum, & fecit Deus vindictam de filiis; jam sunt mille anni, & ultra, & per mortem ipsorum *lavit Deus terram populi sui*, & non dixit terram filiorum Israel. De ipsis etiam filiis dixit David in Psalmo 126. *Sicut sagittæ in manu potentis, ita filii fideles.* Comparat enim Propheta istos *filios fideles sagittis* emissis *de manu potentis*; quia Deus omnipotens misit ad duodecim partes Mundi per quatuor Mundi climata *fideles* hos *filios* cum doctrina legis Psalterii, & Prophetarum: Moysen autem, & Aaron non misit extra domum sanctam ad docendum, quia non ad Indiam, Romam, nec ad alia loca extra Terram Sanctam misit eos annunciare doctrinam Legis, & Prophetarum; Sed isti *fideles Filii* sic projecti, vel missi per universum Mundum, surrexerunt coram Deo loco nostri, postquam Deus occidit Israel, & nomen nostrum, quod bene innuit David in Psalmo, cum dicit: *pro patribus tuis nati sunt tibi filii, constitues eos filios Reges, & Principes*, & per istos innovata est Lex prima secundum ordinem Melchi-

chisedech, qui Sacrificium Dei instituit in pane, & vino, ex quibus communicavit Abraham amico Dei, prout extat in lege certum, apud quem Deus per ministerium istorum mutavit Sacrificium nostrum sicut mutavit nomen nostrum, & sicut mutavit Legem carnalem nostram in Legem spiritualem. Et si Deus dixisset nostro Moyse, sicut dixit per os David Messia, sive Christo: Tu venies Sacerdos in aeternum secundum Legem Moyse, & Aaron: staret illa lex. Sed dixit: *Tu es Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.* Et amicus Dei communicavit de Sacrificio panis, & vini, & non de Sacrificio carni. Ad hoc bene sonat verbum Moyse, cum dixit: *Comeditis vetustissima veterum* (per quod intelligit Sacrificium Melchisedech.) Et iterum: *Et novis supervenientibus primo novae legis Sacrificio publicato, vetera scilicet vestra Sacrificia projicietis.* Nos tamen Dei sumus in omni eventu.

CAPITULUM XX.

De Reprobatione Sacrificii Iudeorum, & electione Sacramenti Christianorum.

Timeo Domine mi! ne Deus eiecerit nos a se, & Sacrificium nostrum, & acceptaverit Sacrificium gentium, sicut dixit per os Malach. cap. I. *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus, neque accipiam Sacrificium vestrum, quoniam ab ortu solis usque ad occasum ejus magnum est nomen meum in gentibus, quæ offerunt in nomine meo Sacrificium mundum, ergo apud Deum Sacrificium gentium est mundius quam Sacrificium nostrum. Et insuper quia Deus privavit nos omni Sacrificio mundo, docens Christianos, ut ipsi vitarent nos, ne contaminarentur, sicut nos vitavimus gentes omni tempore, quo Sacrificium nostrum fuit mundum apud Deum, & acceptum legis. Etiam tu Domine mi nosti, quid dicit Deus de nostro Sacrificio, cum ait per os David Prophetæ: Numquid vidistis vos, quod ego comedi carnes tauro- rum, & hircorum sanguinem biberem?*

per

per quod manifestat Deus, quod ipse
condemnet carniū Sacrificiū. Et
unde est nobis Domine mi ! quod nos
detestamur in gentibus Sacrificiū pa-
nis, & vini, quod statuit Deus, & in
illo reprobat Sacrificiū carniū ?
Cum Salomon describat illud Aaron di-
cens : *Iste scilicet Aaron extendit manus
suas super Altare, & obtulit Sanguinem
uvae, & incensum Deo vivo, & obtulit Sa-
crificiū nostrum de granis terræ, sicut
Melchisedech obtulit pro Abraham.* Deus
etiam testificatur per os Jesu Prophe-
tæ cap. 19. Quod nos obtulerimus Sa-
crificiū de panibus, cum dixit : *Non
offeratis mihi Sacrificiū panis, quoniam
panes vestri tristitiæ sunt, & quicumque co-
medit ex eis, contaminabitur.* Unde nos
offerebamus aliquando Sacrificiū pa-
nis, sed nullum est acceptum Deo de
manibus nostris. Et de nostro Sacrificio
carnis dixit Jesu Propheta Filius Betho-
ni cap. 9. *Deus magis diligit pietatem, &
misericordiam quam Sacrificiū carniū.*
Declarat Deus Sacrificiū gentium per
Moysen Num. 18. *Offeretis Deo Sacrifi-
cium de levatis de terra, & de expressio-
ne uvæ, & benedicat vobis Deus, & cum-
etis*

Etis operibus manuum vestrarum. Scimus etiam nos Domine mi! quod Deus mandaverit in principio poni ante arcam foederis Domini panes, & non carnes. In Exod. etiam cap. 29. dixit Moyfi: *Offeras hircos, & cum illis panes azymos,* qui panes azymi sunt Sacrificium gentium. Etiam Domine mi! cum Deus de hoc in libro Regum cap. 21. praecepit Aaron per Moysen dicens: *homo de semine Aaron Sacerdotis, qui habet maculam, non offerat Sacrificium de panibus, nec aliud quodcunque Sacrificium.* Vide Domine mi! per quod proponitur Sacrificium panis. Dicit etiam Deus per Moysen Levit. 23. *Offeretis Deo Sacrificium de omnibus habitationibus vestris panes duos de primitiis frugum, & cum panibus arietes septem,* primo ponit, Domine mi! panes, & postea carnes. In alio loco legitur, quem tu scis Domine mi! dixit Iesus, charus, & gloriosus Filiis Israel: *Quando intraveritis terram habitationis vestrae, quam daturus est vobis Dominus Deus in hereditatem, offeretis Deo panes in Sacrificium, & Sacrificium totum, & adhuc taurum cum farina purissima, & pane.* De pane ergo Deus praecipit fieri

ri Sacrificium, & ex farina purissima, & acceptabit illud, & tale Sacrificium est hodie gentium, scilicet panis ex farina purissima. De Sacrificio etiam panis fit mentio primo Reg. 21. cum David venit ad Abimelech Principem Sacerdotum in Sylo, & petivit ab eo panes, qui respondit: *Non sunt hic panes, nisi panis oblatus, quem non convenit comedere pueris tuis, quia sanctus est.* Hæc dicta sint de Sacrificio panis, & plura dici possent, quæ tu Domine mi nosti, sed quia gentes ponunt in Sacrificio suo aquam, non debet nobis inconueniens videri, quia etiam in scripturis sanctis invenimus de hoc exemplum, scilicet, quod Deo fiebat Sacrificium de aqua, & fuit Deo acceptum. Invenimus etiam secundo Reg. 23. quod duo juvenes hauserint aquam de cisterna, quæ erat ante portam Bethlehem, & Propheta David obtulit illam Deo in Sacrificio, ergo non est contra scripturam, si gentes hodie ponant aquam in Sacrificio, quod faciunt Deo. Nos etiam legimus, ut dictum est, quod Aaron fecerit Deo Sacrificium de pane, & vino, & Da-

vid de aqua, & ista tria sunt simul in uno Sacrificio mundo, quantum natura patitur, & quantum intellectus noster excogitare potest, & non sicut carnes taurorum pinguium. Elias noster, ut narratur Reg. 3., infudit aquam super Sacrificium carniū, & Deus misit ignem de Cœlo, & acceptavit magis Sacrificium cum aqua perfusum. Angelus in figura communicavit etiam Eliam in pane subcinericio, & aquâ, quando Elias ambulavit in fortitudine cibi super illud, quod natura non potest concedere, 40. diebus usque ad montem Dei. Hoc etiam Sacrificium vini cum aqua mixtum pulcherrimum, & aptum describit Salomon Propheta in libro Proverbio. cap. 6. cum dicit: *Sapientia Altissimi communicavit Sacrificium suum, & paravit mensam, tunc misit servos dicens: Qui est parvulus, veniat ad me, insipientes comedent panem meum, & bibent vinum meum temperatum aqua.* Quid Domine mi! mensa parata Sapientia Altissimi nisi Altare? Quid Domine, panis, & vinum mixtum, nisi Sacrificium de pane, & vino, & de aqua, quod fit in Altari? qui sunt
in-

insipientes vocati per servos sapientiæ,
 nisi gentes, quæ ignorabant Deum vo-
 catae per Apostolos? Et notabiliter di-
 cit: *Panem suum, & vinum suum*: per
 id enim innuit hoc Sacrificium esse gra-
 rum Deo, & quod ad istud convivium
 tam sublime, & tam spirituale non vo-
 caverit patres nostros, qui erant sapien-
 tes in Lege, occupati in Sacrificio Le-
 gis, & quod carnale Sacrificium non re-
 miserit nobis, sed privaverit nos illo,
 jam sunt mille anni completi, quod
 nobis accidit propter illum Justum, in
 quem peccavimus. Attamen Dei su-
 mus.

CAPITULUM XXI.

*Quod Deus refutaverit Jejunia Sabbati, &
 Sacrificia Judæorum, & Christianorum
 elegerit.*

Valde timeo Domine mi! ab illo ver-
 bo, quod Deus fortis & gloriosus
 dixit per os Malachiæ cap. i. ubi sic
 tangit de Sacrificio gentium: *Ab ortu So-
 lis usque ad occasum gentes offerent Sacrifi-
 cium nomini meo mundum.* Ubi adverto,

quod Sacrificium nostrum non fuerit acceptum, nisi in uno loco solo; scilicet in Domo sancta præcisè, quo etiam loco, & Sacrificio privavit nos Deus, scilicet terra promissionis, & ubique dispersit nos terrarum, jam sunt mille anni. Unde venit super nos, & completum est, quod Deus dixit de nobis per similitudinem loquens per os Isaïæ cap. 22. ubi ait: *Completa est vindemia, & non est de cætero collectio.* Unde venit super nos, & completum est, quod Deus dixit per os Malach. Prophetæ, ubi sic ait: *Non est mihi voluntas in vobis, & sacrificium non accipiam a vobis.* Venit etiam, & jam completum est, quod Deus dixit per os Isa. cap. 1. cum ait: *Sabbata vestra, & festivitates vestras, & Sacrificium vestrum non recipiam, quia omnes vos estis in ira mea.* Venit etiam, & completum est super nos, quod dixit in eodem cap. Isaïæ, cum loquitur per eum Deus, & ait: *Quid mihi multitudo victimarum vestrarum? quid multiplicastis mihi Sacrificium de Arietibus, & carnibus hircorum? Ego autem contempsi sanguinem Vitulorum, & Arietum carnes, & hircorum, cum presentaveritis ea coram me,*
 &

Et quis recipiet ea a vobis? non deturpetis lapides meos sanctos frustra, non offeretis ultra Sacrificium, quoniam Incensum vestrum, Et Sabbata vestra, Et Solemnitates vestras non recipiam a vobis; quia odit illa anima mea. Si elevatis manus vestras ad me, avertam vultum meum a vobis, Et si multiplicaveritis orationes vestras, non exaudiam: quoniam manus vestrae plene sunt sanguine, Et omne Sacrificium vestrum sicut cadaver foetidum, Et egressus atrii portae exterioris: Et ille qui mihi jugulaverit taurum, sicut qui decollaverit hominem, Et ille qui obtulerit in Sacrificium Hircum; sicut, qui obtulit Canem, Et qui obtulit Vinum, sicut qui offert sanguinem Porci. Sed abominatio de Sacrificiis apud Deum nihil aliud significat, nisi mutationem Sacrificii nostri carnalis, & grossi, in Sacrificium istius justi Domini spirituale, & subtile, qui instituit offerre panem loco carni, & aquam mundam loco pinguedinis carni, & vinum purum loco sanguinis, & homo offertur spiritualiter & acceptabiliter Deo, non sicut animalia decollata per nos, quae per Prophetam comparantur cadaveri putrido, nos attamen Dei sumus, &

ad ipsum redibimus in omnibus, quæ
 evenerint nobis. Et quia non credi-
 mus Domine hæc, quæ locutus est nobis
 Deus per Prophetam istum, qui descri-
 bit tam evidenter de Sacrificiis nostris,
 dixit etiam Deus per Jerem. cap. 7.
*Invitate proximos vestros ad Sacrificia, &
 comedite cum eis carnes Sacrificiorum ve-
 strorum, quia in die, qua eduxi patres ve-
 stros de Egypto, non præcepi eis verbum de
 Sacrificiis, sed dixi: Audite vocem meam,
 & ero vobis Deus, & vos mihi populus,
 si ambulaveritis in omnibus, quæ præcipio
 vobis, bene erit vobis, & non audierunt,
 nec posuerunt aurem suam ad dictum meum,
 & tu Domine mi es, qui hoc nosti. At-
 tamen Dei sumus in omnibus, quæ
 evenerint nobis,*

CAPITULUM XXII.

*Probat abjectionem Synagoga, & electionem
 Ecclesiæ per Verbum Domini ad Rebeccam.*

Timeo Domine, quod de Synagoga,
 & Ecclesia intelligatur verbum il-
 lud, quod scribitur cap. 25. primi Lib.
 Legis, cum dicit Dominus Deus Rebec-

ca Uxori : *Duae gentes sunt in utero tuo ,*
Et duo Populi venient de utero tuo , Et Gens
Gentem superabit , Et major serviet minori.
 Domine mi ! sola Rebecca fuit Mater
 Judæorum & Gentilium. Populus ma-
 jor , & primogenitus fuit Synagoga , quæ
 major fuit honore , & scientia Dei do-
 tata. Populus secundo genitus , & mi-
 nor apud Deum , fuerunt Gentes in infi-
 delitate manentes , & ignorantia sua.
 Verum Domine mi ! si Deus occidit
 Israel , prout describit Isaias , & tunc
 etiam tota subversa est Synagoga , quæ
 fuerat major , & servivit Gentibus , quæ
 fuerat minor , ut compleretur verbum ,
 quod Deus dixit Rebeccæ : *Gens Gentem*
superabit ; Etiam de Ecclesia dixit per
 os David Psalmo 44. *Astitit Regina à dex-*
tris tuis in vestitu deaurato distinctis colo-
ribus adornata, Exponitur Domine mi ,
 quod Ecclesia Gentilium , quæ vocatur
 Regina diversitate linguarum omnium ,
 quæ serviunt ei , est adornata quasi co-
 lorum distinctione. Nam omnes lin-
 guæ in Ecclesia concordant in vera ex-
 positione Legis , & Psalterii , & Libri
 omnium Prophetarum. Synagoga ve-
 ro non habuit nisi unam linguam , &

ornatum suum quasi uno colore, scilicet
Hebræa.

CAPITULUM XXIII.

*Probat hoc idem per Verba Malachie Pro-
pheta.*

TImeo etiam Domine mi! de ver-
bis inductis superius frequenter
per Malachiam Prophetam, cum ait:
dixit Deus Synagogæ: *Non est mihi vo-
luntas in Sacrificiis vestris, quia ab ortu So-
lis usque ad occasum magnum est nomen
meum inter gentes, quæ offerunt nomini
meo Sacrificium mundum*, sicut de natura
sua munda sunt, aqua, vinum, & fa-
rina pura, de quibus factum est Sacri-
ficiu. Non indiget mundatione & lotio-
ne, sed Synagoga indiget lavare
carnes Sacrificiorum, & purgare ven-
tres animalium, quæ in Sacrificio sa-
crificantur, & lavare locum de sangui-
ne, & pinguedine Sacrificiorum, alias
esset horror tractare. In Sacrificio au-
tem panis, & vini, & aquæ non appa-
ret aliquid indecens. Proverb. 17. *Me-
rior est buccella panis, nihil turpe etiam*

corporaliter sumpta continens. *Æstimo Domine mi! quod de isto Sacrificio dixerit Deus per Salomonem Proverbior. 17. Melior est buccella panis cum eharitate, quam Vitulus saginatus cum inimicitia.* Buccella amoris, Domine mi! pura est mansuetudo, & remissio mutua offensarum, & Vitulus odii saginatus est oculus pro oculo, & occulta interfectio inimicorum. Ergo Domine mi! Sacrificium Synagogæ est Vitulus pinguis cum inimicitia, & Sacrificium Ecclesiæ buccella est panis cum charitate, de qua dixit Deus: *melior est buccella &c.* Pulchre etiam describit Deus Ecclesiam assimilando Cervis per os Salomonis Proverbior. 5. ubi ait: *Cerva Deo charissima in æmulo suo, cujus ubera inebriente omni tempore, & amor illius delectet te in æternum.* Synagoga enim dici posset Cerva aliquo modo, sed non est nobis possibile exponere verbum istud, ideo præsertim, quia non habet æmulum unum, sed æmulos multos. *Æmuli ejus fuerunt Moyfes, & Aaron, Daniel, Esaias, Hieremias, & cæteri similes. Et Ecclesia est Deo dilecta Cerva, in æmulo suo uno, de quo, & qua scribitur Cer-*

va charissima Deo in æmulo suo non habente parem in nobilitate, & gratia. Tunc addit Domine mi! & dicit: inebrient te ubera ejus omni tempore, delectare in amore illius in æternum. In quibus verbis describit Deus Sacrificium Ecclesiæ omni tempore duraturum in æternum. Similat autem Deus illam Matri lactanti filios, & in hoc quod dixit, *inebriabo te*, denotat materiam Sacramenti spiritualiter quantum ad vinum, & *ubera* denotat in reliquis partibus Sacramenti esse delectabile nutrimentum, & sufficiens Sacramentum, quo Sacrificio jam fruitur, & delectatur Ecclesia, jam mille anni sunt, a quo tempore privavit Synagogam Sacrificio. *Æmulus* autem ille, in quo Ecclesia est tam grata Deo, est Christus Dominus, & *ubera* ejus dant vinum perpetuum, de quo provenit gaudium sempiternum. Et non dicit, quod dabit carnes, & pinguedinem, vel sanguinem, quæ faciunt sacrificium laboriosum, Sacrificium Synagogæ, quo Deus privavit nos, jam sunt mille anni, nos autem Dei sumus Domine mi. Fuit autem Synagoga sicut mulier, quæ habuit alium virum præter Deum, &

per

perdidit illum, & domum sanctam. *Ecce*
ista Ecclesia fuit Cerva in deserto sine ma-
rito, sed Deus vicem illius supplet.
Unde ipse fortis, & gloriosus dicit per
Esaïam cap. 63. *Puella sequestrata melio-*
res sunt, quam illa, quæ habent virum.
Item ille Propheta cap. 63. *Ego faciam*
dicit Dominus Deus vineam, & flumina
ad potum populo meo electo, & tu Jacob
non obediens, & tu Israel non audiens,
sicut nos Domine mi sumus extra obe-
dientiam, nec habemus aures, nec ocu-
los, quapropter hæc captivitas nostra
jam usque ad complementum mille an-
norum pervenit. Timeo Domine mi
de Lege nostra, quæ furoris iram habet
in promptu, & dicit *oculum pro oculo &c.*
Sed Cerva illa æmulum habens unicum
dixit in Evangelio suo glorioso Mat-
thæi 5. *Qui te percusserit in unam ma-*
xillam, statue illi & alteram. David in
Psalmo 31, ait. *Quam magna, & quam*
multa dulcedo tua Domine, quam abscondi-
sti timentibus te, & complevisti eam speran-
tibus in te! Et est clarum Domine mi,
quod populus Synagogæ timuerit pœnas
Legis, scilicet oculum pro oculo, quia
erat in promptu executio. Sed Popu-
lus

lus Ecclesiæ sperans est in dulcedine Dei, qui percussi in faciem non reperiunt, quapropter paravit illi Deus, scilicet gentibus magnam multitudinem dulcedinis suæ, quam abscondit a Judæis. Attamen &c.

CAPITULUM XXIV.

Quod cantus Christianorum sit Deo acceptus.

PAveo Domine mi! ne loquatur Deus de nobis per os Isaïæ cap. 29. cum ait: *Erunt Prophetæ apud nos, sint sicut verba libri signati, quem non aperit lector nec ignorans litteras.* De filiis autem supradictis quos toties descripsit, ut allegatum est, in eodem cap. dicit: *Manifestabunt sanctum Jacob, & evangelizabunt Deum Israel, & accipient ignorantes scientiam, & musici scient leges.* Aperte videmus Domine mi! quod jam sint mille anni, quod ignorantes musici sciunt, & docent Legem nostram, & qui sunt ignorantes nisi gentiles? & qui sunt musici cantantes Psalterium nostrum, & Prophetas in Ecclesiis suis, nisi Christiani? De quibus musicis sive cantoribus

bus dicit Deus per os David in Psal. 75. *Cantate Domino canticum novum quia mirabilia fecit.* Et quid est canticum illud novum Domine mi! nisi Testamentum novum, & antiquum nisi lex antiqua? Et de istis etiam musicis dicit Deus per David Prophetam Psal. 95. *Cantate Domino omnis terra Psalmum dicite nomini ejus.* Et in eodem: *Cantabunt tibi, & psallent nomini tuo universæ familiæ gentium,* & notanter dicit: *universæ familiæ gentium,* & non Israel singulriter. De istis etiam musicis dicit Deus per os David Psal. 88. *Beatus Populus, qui scit cantilenam, in lumine vultus tui ambulabunt.* De illis etiam Domine mi scribitur in Psalmo 71. *Cantabunt tibi gentes in Domo Dei mei canticum.* In loco isto ponit cantilenam antonomastice: sed jam sunt mille anni, quod nos Judæi non cantavimus in Domo sancta. De istis cantoribus dicit etiam David: *Cantabunt canticum in Domo Dei in æternum.* De nobis dicit in Psalmo 136. *Quomodo cantabunt canticum Dei in terra aliena?* Et qualiter potest esse Domine mi! ut speremus terram habere, & nomen? cum Deus dicat per Amos Prophetam cap. 5. *Cecidit Israel, & non resur-*

*surget, virgo Israel prostrata est, & non
 elevabitur. Idem Propheta cap. 9. Et
 venit tribulatio, & non salvabitur qui effu-
 gerit ex eis, & si absconderint se in monte
 Carmeli, inde precipitabit eos manus mea,
 etiamsi descenderint in profundum maris, illuc
 mittam serpentes, & mordebunt eos, & si
 abierint in captivitatem coram inimicis suis,
 ibi mandabo gladio, & occidet eos, & ponam
 oculum super eos in malum, & non in bo-
 num. Quod fecit nobis Deus, jam sunt
 mille anni completi, ex quo canticum,
 & Psalmum cantavimus. Attamen, &c.*

CAPITULUM XXV.

*Quod Judæi indebite reprehendant canticum
 Christianorum.*

Domine mi! dixit Deus de nobis:
*Ponam oculum meum super eos in ma-
 lum, & non in bonum, sicut manifeste vi-
 demus, jam sunt mille anni, dixit vero
 de istis filiis musicatoribus per os David:
 Omnes gentes plaudite manibus, & cantate
 Deo in voce laudis, & alibi dicit: Jubi-
 late Deo omnis terra, servite Domino in
 letitia; introite in conspectu ejus in exulta-
 tione.*

zione. Et Psalmo 95. *Cantate Domino omnis terra, & annunciate de die in diem salutare ejus. Paveo Domine mi! ex quo Deus dixit per os Hier. cap. 9. Docete filios vestros, & filias vestras fletum, & planctum, quoniam mors egressa est per portas vestras, ex quo Deus dixit de his filiis musicis sive musitatoribus per os David Psalmo 148. Reges terræ, & omnes populi principes, & omnes judices terræ; juvenes, & virgines senes cum junioribus laudent nomen Domini. Et Psalmo 49. In Sacrificio cantus honorabit me, ac si aperte diceret: non in Sacrificio carniū hircorum, sicut erat Sacrificiū nostrum. Etiam, Domine mi, dixit per os Esa. Prophetæ cap. 158. Musici seu musicatores addiscentes scripturas, & totum Psalterium David, sic musicali arte notatum per sonum acutum, & gravem. His omnibus consideratis videtur mihi nos errare in hoc, quod laudis Sacrificiū reprehendimus, quod in Ecclesia Dei exhibent cantando, præsertim cum in Lege Dei de hoc inveniam præcepta, & Exempla David, qui etiam dicit: *Laudate eum in cithara, & organo, laudate eum in cymbalis magnis laudibus, &**

omnis spiritus laudet Dominum Jesum Christi-
stum, hoc scribit Psalmo 150. Exemplum
 etiam in 2. Reg. cap. 6. ubi legitur ;
 quod David discooperto capite saltans
 psallebat cum cithara ante arcam Domi-
 ni, quem temeraria uxor sua Michol
 ausa est redarguere. Cui ipse ait : *O*
fatua! nonne videbit me Dominus despectum
psallentem? Filii autem Israel sonabant
 buccinam, dum transducebant arcam.
 Sed qui sumus, Domine mi, obsecro irri-
 dentes solennitates ipsorum musicorum,
 nisi Michol fatua? & qui sunt isti ca-
 nentes, nisi Christiani saltantes, exultan-
 tes Deo in humilitate sicut David? præ-
 fertim cum dicit Deus: *omnis spiritus lau-*
det Dominum. Si dixisset omnis Isaelita
 præcise, tunc possemus aliis insultare.
 Et sic Deus fortis, & gloriosus dicit per
 os Isaïæ Prophetæ cap. 2. quod gentes
 sunt in conspectu ejus quasi nihil. Sed
 hoc est intelligendum de gentibus istis,
 quæ fuerunt antequam haberent noti-
 tiam Dei per adventum justi, quia tunc
 fuerunt pagani, & Idololatræ. Ideo in-
 telligi non potest bene illud, nisi de gen-
 tibus, quæ invenerunt Dominum, quæ
 offerunt omni die Sacrificium mundum

in Oriente, sicut dicit per os Malach. Prophetæ, ut jam superius est allegatum, & certe Domine mi nos erramus. Atamen.

CAPITULUM XXVI.

In quo probat apostasiam Judæorum a Deo.

Timeo Domine mi! ne nos defecerimus a Deo in primo adventu istius Justi, de quo introduximus auctoritates prædictas, & cui expresse conveniunt omnia quæ scripta sunt apud nos in libris Legis, & Prophetarum, propter quam apostasiam sicut Deus prætendit fidelitatem in longitudinem dierum, ita & captivitatem istam longissimam nobis intulit, & si expectamus Salvatorem alium ab illo Justo non prodest nobis, sed argumentum nobis evidens est captivitas illa quæ fuit in Babylonia 70. annis, tam quoad tempus quia breve, quam quoad gratiam, quia Daniel Propheta fuit captus nobiscum, qui erat amicus Dei, & per quem consolabatur nos de liberatione propinqua: neque etiam omnes Tribus fuerant in ipsa captivitate, sed hæc captivitas jam pervenit ad complementum mil-

le annorum, nec est Daniel nobiscum, & omnes Tribus, nulla excepta, sunt in dispersione elongatæ a Domo Sancta. Ex quo signum est evidens quod pro peccato generali, quod est in nobis omnibus, quod peccatum cum perseveret in nobis, perseverabit ira super gentem nostram sine spe, & tamen expectamus aliquem alium, quæ expectatio non prodest nobis. Et si voluerimus dicere quod hæc captivitas non est generalis, & quod in aliqua parte mundi nos habemus Regem, & Principem, cito poterimus secundum Legem nostram argui de mendacio, & convinci: Nam si nos Judæi in aliqua parte mundi Regem, & Principem haberemus, hoc esset de una sola Tribu, scilicet Juda, sed Deus definivit contra Judam, quod non esset super Juda Rex ex illa in æternum. Unde dixit Hierem. Propheta cap. 17. *Peccatum Judæ scriptum est stylo ferreo in lapide adamantino insiliens super corda eorum, & id quod est scriptum stylo ferreo in lapide adamantino qualiter deleri expectamus? non delebitur in æternum: præsertim cum Deus fortis, & gloriosus locutus est per os Esa. Prophetæ cap. 3. Dominator Dominus aufert à Hierusalem, & Juda Judicem Pro-*
phe-

phetam, & Principem. De nobis etiam dicit
Propheta filius Bocerī cap. 15. libri sui:
Erunt filii Israel sine Principe, & sine Lege.
Nos scimus Domine mi! quod ab initio
mundi fuerint aliqui magni, & Sancti co-
ram Deo, & in principio fuerint longæ
vitæ sicut Matufalem, & Enoch, & cœte-
ri, & nullum illorum extenderit Deus ul-
tra mille annos, & nos invenimus inter
nos, quod Messias sive Christus promif-
sus nobis fuerit natus in Babylonia tem-
pore captivitatis illius quæ fuit 70. an-
norum, sed hoc tempus nostrum habet
in ætate, 1000. & 5. annos, quam fabu-
lam, & non Prophetiam nulla ratione
possumus defendere, hoc tamen dici-
mus, & asserimus in Synagogis nostris
ubi nullus commiscetur nobis extraneus.
Sed audias doctrinam Christianorum
publicam super Psalmo 86. fundatam:
ad Sion dicet homo & homo natus est in ea,
& ipse, qui est, fundavit eam. In verbis
istis nominat Mariam Dominam nomine
Civitatis, & dicit, *quod homo natus est in*
ea, & non dicit, talis Israelitæ vel talis,
ut intelligas quod Filius MARIÆ non
fuerit unquam in lumbis alicujus hominis.
Et in 2. libro Reg. cap. 7. hoc manifeste

declarat, cum Deus dicit ad David: *Quando compleveris dies tuos, & dormieris cum patribus tuis, suscitabo progeniem tuam post te, quæ egredietur de utero tuo, & ego ero illi in patrem, & ipse erit mihi in filium:* Sed nunquam fuit possibile Domine mi, ut aliquis egrederetur de utero patris sui, sed hoc expresse ponit ad demonstrandum, quod Christus non foret concipiendus in muliere per semen decisum de lumbis viri, sicut ceteri homines, tam a David, quam ab aliis descendendo. Dicit etiam Deus per os David in Psalmo: *Ex utero ante Luciferum genui te, ac si Deus fortis, & gloriosus diceret de Christo suo, quod de voluntate sua, quæ est Spiritus Sanctus, genuerit eum, & non de semine ducendo, cum ponit ex utero, quia Christus natus est ex utero sine virili semine præter cursum solitum naturæ, & hæc est vera doctrina Christianorum, quæ non intrat in capitibus nostris propter hoc evenit nobis illud, quod evenit nobis. Describit etiam per eundem modum Christum nasciturum David Propheta cum dicit in Psalmo 131. *Juravit Dominus David veritatem, de fructu ventris tui ponam super sedem tuam.* Attamen Dei sumus,*

CAPITULUM XXVII.

*Concludendo inducit aliqua dicta Saraceno-
rum de JESU, & MARIA Matre ejus.*

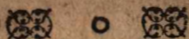
Certe, Domine mi ! licet nobis non
opponant Christiani dicta Sarace-
norum, præcipue, quæ traduntur in Al-
corano, & in expositionibus ejus, scien-
tes, quod nos ea non reciperemus sicut
nec ipsi recipiunt, tamen ad fatigatio-
nem nostram, & ad fortificationem cre-
dentium ; Si nobis opponerentur illa,
quæ dicuntur a Saracenis de JESU, & de
Beata Maria ejus ? Omnes enim Saraceni
dicunt, quod ipse fuerit ille Messias quem
prædixerunt esse venturum, & præpo-
nunt illum Mahometo eorum Deo, quan-
tum ad genealogiam, fatentur enim, quod
parentes Mahometi fuerunt idololatræ, &
pravi, & de semine Agar Ancillæ. Econ-
tra dicunt, quod Messias fuerit filius Isaac,
& Prophetarum, & justorum, & recta li-
nea usque ad Beatam Mariam Virginem
Matrem ejus. De Maria vero dicitur sic
in Alcorano de familia Adamar : *dixit An-
gelus Gabriel ad Mariam : O Maria ! Deus te
elegit, & docuit gratiam, & præelegit super*

omnes mulieres omnium seculorum, & posuit
te quasi novum medium, dividens inter ho-
mines terrenos, & Angelos Dei in Paradiso
deliciarum. Dicunt etiam omnes Saraceni,
quod Christus, sive Messias habuit a Deo
potestatem faciendi miracula, sanandi
omnem languorem, & infirmitatem, &
ejiciendi dæmonia, & suscitandi mor-
tuos, & scivit omnia secreta cordium, &
credunt omnia miracula JESUM fecisse,
quæ Evangelium commemorat. Et hoc
expresse testificatur Alcoranus, ubi di-
citur in cap. prædicto; quod Messias sci-
vit, & scit omnia, & etiam secreta cor-
dium. Unde verba Mahometi scivit Eise,
id est JESUS, omnem librum, & omnem
sapientiam, & etiam totam Legem Moysi, &
quod omnes comedebant, & bibebant in do-
mibus suis, & quid reponebant in thesauris
suis. Dicunt etiam de Christo, sive Mes-
sia, quod, dum fuit in isto mundo, con-
tempserit divitias, & abjecerit carnales
delectationes, nec habuerit concubinas,
quæ sunt occasio peccati, & causa inobe-
dientiæ. Item dicitur in Alcorano illud
verbum Evangelicum: Vulpes foveas ba-
bent, & volucres cæli nidos. Et hæc om-
nia licet sint auctoritates aperte dicen-
tium

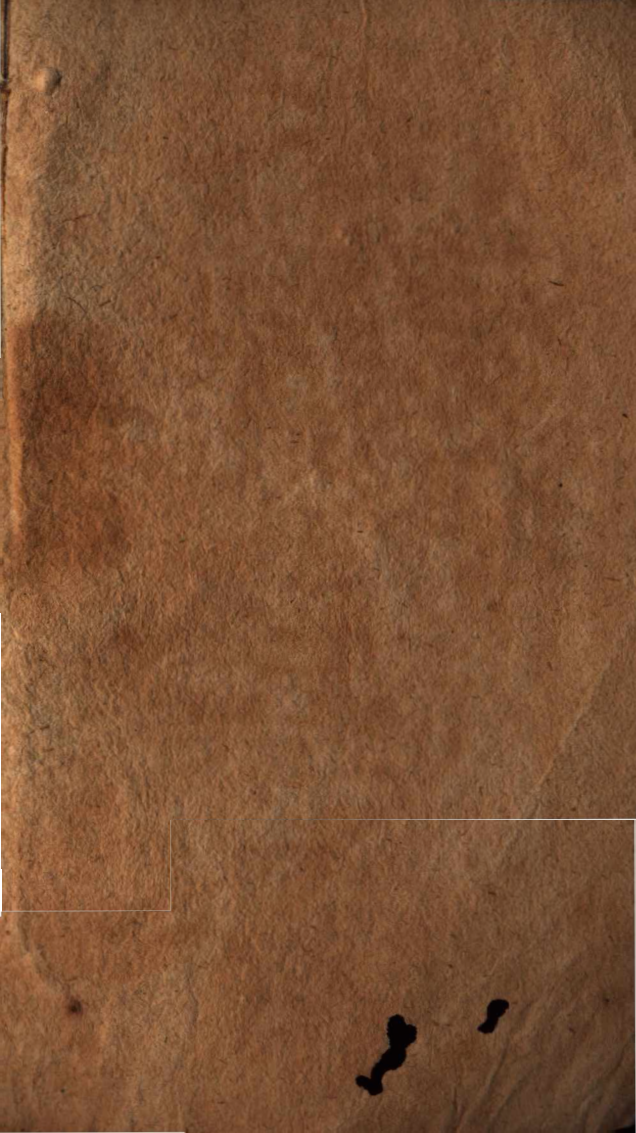

tium contra; sunt tamen conformes iis, quæ Prophetæ dixerunt de Messia in primo adventu suo, ut patet in prædictis. Dicunt etiam in Alcorano, quod *Eise*, id est *Jesus Christus*, est *verbum Dei*, & *omne Verbum Dei est Jesus Christus*, apud Saracenos est quasi nomen proprium, ita ut nullus alius homo vocetur hoc nomine *Jesus*, quem vocant *Eise*; unde dixit Deus ad *Eise*, *ego sum sufficientia tua, ego exaltabo te usque ad me, & purificabo te ab infidelibus*. Considera ergo Domine mi! quod Judæi propter captivitatem, quam passi sunt jam sunt mille anni, sint paucissimi in comparatione aliarum nationum. Nam Saraceni multiplicati sunt, & crescunt quotidie: Gens autem Christi implevit totum mundum. Nos vero ubique dispersi sumus a Domino Deo nostro, & ubique sumus paucissimi. Sicut Ruben cum dixit *non crescas &c.* Nos autem non crescimus, & illi crescunt, quibus sumus inimici, super omnes gentes; & nihil proficimus, & testimonium multorum stat semper contra nos, scilicet Christianorum, & Saracenorum Alcoranum, & Evangelium Christi quibus nolumus obedire, eo iudicio Alcoranus nihil valet, attamen sicut expositione
ejus

ejus apparet, evidenter erit in testimoniū : sed quid dicemus de Lege Christianorum supposito quod Christus sit? Nihil in ea contra Prophetas; & Prophetias sed est manifestatio omnium Prophetarum, & impletio omnium, quæ in Lege continentur, prout continet doctrinam Christianorum. Unde Domine mi! super his dubiis ad te recurro. Super primis nostris, quæ habui a proprio testimonio Alcorani; scio, quod quasi nihil erraverim, maxime quia Arabicum scis. Perfecte enim ipse Mahometus, qui se Prophetam esse prædixit & qui se nuncium Dei esse contra Deum, & ejus Scripturam docuit, ut corruptus homo penitus, & ignorans &c.

NOta, quod iste libellus videatur fuisse occultatus per Judæos ultra ducentos annos, & triginta, quod colligitur ex hoc, quia cum iste Doctor Samuel scriberet Rabbi Isaac, solum dixit fluxisse mille annos a tempore, quo per Titum expugnantem Sanctam Civitatem Judæi sunt dispersi, & ideo videtur, quod statim post mille annos captivitatis, & dispersionis Judæorum, iste Liber fuerit conscriptus; sed Judæi videntes, se e tot evidentibus testimoniis Prophetarum convinci; istum librum tanto tempore occultaverunt, ne per Catholicos fideles possent argui per contenta in hoc libello, hinc translatus est sub Annis Domini 1400. &c.

XII